

Закон о државном рачуноводству и Закон о државном правобраниоштву, 1934.

Садржај

Закон о државном рачуноводству

Уводна наређења

Глава I – О државном буџету

1. Основне одредбе
2. Израда државног буџета
3. Извршење државног буџета

Глава II – О рачуноводственој и благајничкој служби

1. Основне одредбе
2. О буџетском и ванбуџетском пословању
3. О пословању по текућим рачунима
4. О пословању депозитима
5. О вођењу података о државној имовини

6. О полагању рачуна целокупног државног газдинства

7. О вршењу помоћне службе за наредбодавце

Благајничка служба

Глава III – О уговорима

Услови

Јемство (кауција)

Јавно надметање

Непосредна погодба

Уговори путем писмених понуда

Заједничке одредбе

Глава IV – О државним привредним предузећима и установама

Глава V – О државној имовини

Глава VI – О надзору и контроли

Прелазна и завршна наређења

Закон о државном правобраниоштву

I Опште одредбе

II Поступак

III Стални правнички одбор

IV Особље

V Прелазна наређења

351.72(197.1)
(094.5)
377.96

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

И

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ ПРАВОБРАНИШТВУ

ИЗДАЊЕ И ШТАМПА
ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
БЕОГРАД — 1934.

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

И

ЗАКОН

О ДРЖАВНОМ ПРАВОБРАНИШТВУ

ИЗДАЊЕ И ШТАМПА
ДРЖАВНЕ ШТАМПАРИЈЕ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ
БЕОГРАД — 1934

Urb. d.
35886

(Ови закони обнародовани су у „Службеним новинама”
бр. 164-ХЛП, од 19 јула 1934 године)

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Објављујемо свима и свакоме, да су:

НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
сазвана Указом од 19 октобра 1933 године у редо-
ван сазив за 20 октобар 1933 године, на своме XLIX
редовном састанку, одржаном 7 јула 1934 године у
Београду, и

СЕНАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
сазван Указом од 19 октобра 1933 године у редо-
ван сазив за 20 октобар 1933 год., на своме XXVII
редовном састанку, одржаном 12 јула 1934 године
у Београду, решили и да смо Ми потврдили и про-
глашујемо:

ЗАКОН

ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

који гласи:

Уводна наређења

§ 1

Државно рачуноводство обухвата:

- 1) израду и извршење државног буџета;
- 2) полагање рачуна о државним расходима и приходима и о стању државне имовине као и о

стању, расходима и приходима државних фондова и заклада и пословање државних благајница;

3) закључивање уговора који за државу повлаче расходе или дају приходе;

4) пословање државних привредних предузећа и установа;

5) управљање и руковање државном имовином и имовином државних фондова и заклада;

6) надзор и контролу над предњим радњама.

§ 2

Државно рачуноводство стоји под врховном управом и надзором Министра финансија, уколико то законским прописима није друкчије одређено.

§ 3

(¹) Министар финансија управља рачунским и благајничким пословима и саставља завршне рачуне о целокупном државном газдинству, и подноси их Народној скупштини на увиђај и одобрење заједно са буџетским предлогом за наредну буџетску годину.

(²) Министар финансија прописује и одобрава правилнике и упуства као и књиге и обрасце за једнообразно вођење послова код свих министарстава, државних надлештава, привредних предузећа, установа, фондова и заклада.

§ 4

Сва Министарства и остала државна надлештва, привредна предузећа и установе које управљају државном имовином или врше расходе односно прикупљају приходе у име државе, као и државни фондови и закладе, дужни су стално извештавати Министра финансија о тим пословима, а по упуштвима и наређењима које он издаје.

§ 5

Министар финансија има према свим државним службеницима, којима су поверени рачунски или благајнички послови као и према свим руковоцима државном имовином у дисциплинском погледу иста права, која има према службеницима Министарства финансија.

§ 6

Рад свих органа који врше службу државног рачуноводства подлежи врховном надзору Главне контроле по прописима закона о Главној контроли.

§ 7

Наредбодавци, помоћни наредбодавци и сви остали државни органи, који учествују у извршењу овог закона одговарају по закону о Главној контроли за накнаду штете коју буду држави причинили. Као штета за државу сматрају се и све суме које буду исплаћене противно наређењима овог закона.

ГЛАВА I — О ДРЖАВНОМ БУЏЕТУ

1 Основне одредбе

§ 8

(¹) Државним буџетом се за време од једне године дана одобравају и распоређују сви државни расходи и приходи.

(²) Изузетно, само у случајевима овим законом предвиђеним, могу се чинити расходи ван расхода одобрених државним буџетом. Али и они морају бити показани у државном завршном рачуну.

(³) Државни буџет мора бити јаван и чинити једну целину.

§ 9

(¹) Време за које се одобравају и распоређују државни расходи и приходи зове се буџетска година. Она почиње 1 априла, а свршава се 31 марта наредне године.

(²) Време за које се сви рачуни о расходима и приходима засновани у једној буџетској години морају закључити зове се рачунска година. Она почиње када и буџетска година, а траје четири месеца дуже.

§ 10

(¹) Државни буџет одобрава Народно представништво.

(²) Министар финансија подноси предлог буџета са својим експозеом Народној скупштини најдаље за месец дана од дана њеног састанка у редовном сазиву.

(³) Буџет се одобрава по партијама.

(⁴) Народна скупштина не може предложене партије увећавати а може их смањивати и изоставити.

(⁵) Ако нови буџет не буде одобрен до 1 априла могу се законом одобравати дванаестине за један или више месеци.

(⁶) Ако је Народна скупштина распуштена пре него што је буџет одобрен, буџет истекле буџетске године продужује се указом за четири месеца. Ако се у том року буџет не одобри, може се буџет протекле године указом продужити до краја нове буџетске године.

§ 11

Без одобреног или продуженог буџета не могу се расходи чинити. Од овога се изузимају само исплата интереса и главнице државних zajmova, ако су на основу закона закључени.

§ 12

Државни буџет се састоји из финансијског законa и предрачуна расхода и прихода.

§ 13

(¹) Финансијски закон садржава само овлашћења и наређења која се тичу државних расхода и прихода, предвиђених у предрачуну као и државног газдинства у опште.

(²) Финансијски закон мора садржавати одредбе којима се:

1) одређује за коју се буџетску годину буџет доноси;

2) одобрава укупна сума расхода и прихода државне управе и државне привреде и утврђује њихова разлика;

3) предвиђа начин покрића буџетског дефицита;

4) одређује највећи износ позајмица и благајничких записа у смислу §§ 106 и 108.

(³) Ако се финансијским законом одобрава један расход, мора се у предрачуну расхода показати сума расхода, а у предрачуну прихода покриће тога расхода.

(⁴) По истеку буџетске године престају важити све одредбе финансијског закона за ту годину. Ово важи и за оне одредбе финансијског закона које представљају засебна законска наређења, као и за оне којима се мењају и допуњају постојећи закони.

(⁵) Уредбе, правилници и уговори донети на основу овлашћења финансијског закона остају на снази без обзира на истек буџетске године у којој је овлашћење дато.

§ 14

Финансијским законом не може се унапред чинити распоред вишка (суфицита), који би се

предвидео у предрачуну расхода и прихода. Исто тако, финансијским законом не може се чинити ни распоред вишкова, који буду остварени у приходима нити распоред уштеда, остварених у расходима државне управе.

§ 15

У случају, ако се одобре буџетске дванаестине или продужи важење буџета (§ 10), важе само оне одредбе дотадањег финансијског закона за које се у закону односно указу означи, да остају на снази, а њихово важење престаје саобразно § 13 става 4 по истеку времена, за које су дванаестине одобрене односно за које је важење буџета продужено.

§ 16

(¹) Предрачун расхода и прихода састоји се:

- 1) из предрачуна расхода и прихода државне управе;
- 2) из предрачуна расхода и прихода државне привреде (привредних предузећа и установа);
- 3) из предрачуна расхода и прихода државних фондова и заклада.

(²) У предрачуну расхода и прихода државног буџета све се суме предвиђају у бруто износу.

§ 17

(¹) Расходи и приходи у предрачуну излажу се по делима, главама, партијама и позицијама. Суме позиција збирају се у суме партија.

(²) У предрачуну расхода и прихода државне управе партије се означају непрекидним редним бројевима од почетка до краја предрачуна, а у предрачуну расхода и прихода државне привреде и државних фондова и заклада засебно за свако привредно предузеће и установу односно за сваки фонд и закладу.

(³) Свака партија садржава расходе односно приходе само једне исте врсте у смислу § 18, а у њеним позицијама ти се расходи односно приходи рашчлањују.

(⁴) Предрачун расхода и прихода државних привредних предузећа и установа као и државних фондова и заклада показују се у разделу Министарства у чију надлежност спадају.

§ 18

(¹) Расходи се деле, према природи потреба које их изазивају, на редовне, нередовне и инвестиционе.

(²) У редовне расходе улазе сви расходи изазвани државним потребама које се стално, било сваке године било периодично појављују.

(³) Редовни се расходи деле на личне и материјалне.

(⁴) У личне расходе улазе они редовни расходи, који потичу из закона којима су регулисани службени односи државних службеника, контрактуралних чиновника и дневничара, као и хонорарних службеника и надничара.

(⁵) У материјалне расходе улазе они редовни расходи, који заједно са личним расходима омогућавају редован и сталан рад државних надлештава, привредних предузећа и установа, као и они који служе одржавању државне имовине. У ове расходе улазе и расходи на наднице радника код установа војске и морнарице за радове око режиске прераде појединих потреба и код државних привредних предузећа и установа као и расходи на путне и селидбене трошкове државних службеника.

(⁶) У нередовне расходе улазе расходи који нису изазвани законском или уговорном обавезом државе, као што су: дотације, субвенције, помоћи, издржавања, благодјејања, награде, хонорари и тome слично.

(¹) У инвестиционе расходе улазе расходи који служе за задовољење оних државних потреба, којима се увећава вредност државне имовине у непокретним и покретним непотрошним стварима. Код државних привредних предузећа и установа ови расходи повећавају њихову основну главницу.

§ 19

(¹) Суме показане у предрачуну расхода представљају кредите одобрене за подмирење расхода изазваних једном државном потребом.

(²) У предрачуну државне управе предвиђају се у засебном разделу резервни буџетски кредити, који ће с једне стране служити за повећање буџетом већ одобрених кредита, уколико се у току извршења буџета покажу као недовољни, а с друге стране за подмирење расхода изазваних државним потребама које се нису могле предвидети при изради буџета. У првом случају ови се кредити зову „кредити за недовољно предвиђене расходе“, а у другом „кредити за непредвиђене расходе“.

§ 20

(¹) Све државне обавезе створене законом, уговором или судском пресудом морају се показати у предрачуну расхода.

(²) Државне обавезе, створене новим законским наређењем у току трајања једне буџетске године, морају имати предвиђено покриће у самом закону. Овакви се расходи и приходи показују особено у државном завршном рачуну расхода и прихода дотичне буџетске године. Ако за створене нове законске обавезе ни у закону ни у буџету нема предвиђеног покрића, може се извршивање дотичних законских обавеза започети тек наредним буџетом.

§ 21

(¹) Разлике на курсу падају на терет кредита оних расхода који повлаче плаћање разлике на курсу.

(²) Ако се разлика на курсу предвиђа одвојено, она је исте природе као и расходи који повлаче њено плаћање и показује се по засебним партијама.

§ 22

(¹) Приходи су редовни и нередовни према томе, да ли потичу из сталних извора или не, и показују се у предрачуну одвојено.

(²) Приходима се не сматрају примања из позајмица нити буџетски вишкови из прошлих година.

§ 23

Предрачуном расхода и прихода нити се стичу нити губе права.

2 Израда државног буџета

§ 24

При изради предрачуна расхода и прихода државне управе и државне привреде утврђују се прво расходи па потом приходи.

§ 25

(¹) У личним расходима показују се звања државних службеника и број места у тим звањима према стварној потреби, а у границама законске систематизације звања и места.

(²) Звања се показују по положајним групама (степенима) односно по чиновима или класама.

(³) Начин на који ће се показивати припадности државних службеника у предрачуну утврђује Министар финансија.

(*) За контрактуалне чиновнике, дневничаре, хонорарне службенике и надничаре показује се број места према стварној потреби, а њихове принадежности у глобалним сумама.

(*) Предрачуном расхода не могу се заводити нова звања, нити мењати положајне групе односно класе појединих звања, нити повећавати принадежности. Као нова звања сматрају се сва она, која нису предвиђена и распоређена по Закону о чиновницима, Закону о државном саобраћајном особљу и Закону о устројству војске и морнарице, као и по специјалним законима донетим после ступања на снагу ових закона.

§ 26

Личне и породичне пензије показују се у предрачуну расхода у засебном раз делу према стварном стању и то у глобалним сумама одвојено за сваки раздео предрачуна расхода државне управе као и за свако државно привредно предузеће и установу. У истом раз делу показује се и кредит за расходе на пензионисање у току буџетске године и то у глобалној суми за све струке државне службе као и кредити за расходе на инвалидске потпоре, плате Министара и државних службеника на расположењу и законом признате дотације, субвенције и помоћи.

§ 27

У материјалним расходима морају се по засебним партијама показати:

1) канцеларијски трошкови (набавка и оправка канцеларијског прибора и материјала, поштанско, телеграфски и телефонски трошкови, трошкови за огрев, осветљење и воду, за штампање и повез књига, формулара и упуштава као и за „Службене новине“, стручне књиге и часописе);

2) ситне оправке, одржавање и чишћење зграда и инвентара;

3) кирија;

4) набавка одела за послугу и стражаре;

5) одржавање и снабдевање аутомобила и кола;

6) осигурање зграда.

§ 28

Инвестициони расходи показују се у предрачуну расхода по засебним партијама на основу одобрених планова и предрачуна. Од овога се изузимају расходи за набавку инвентарских предмета, који се предвиђају према приближној процени у глобалним свотама.

§ 29

У случају § 82 става 2 тач. 4 расходи се показују у предрачуну расхода код сваког раздела у засебној глави и деле се саобразно § 18.

§ 30

Расходи по уговорима, по којима се плаћања имају вршити у току више буџетских година, показују се у уговореним годишњим износима у предрачуну расхода и то у делу коме припадају према подели у § 18, а у тексту дотичне партије односно позиције мора се означити на основу ког уговора се кредит предвиђа као и укупна уговорена свота.

§ 31

Кредити за поверљиве циљеве и достојније заступање државних интереса уносе се, као расходи своје врсте, по засебним главама и партијама у разделе Претседништва Министарског савета, Министарства иностраних послова, Министарства унутрашњих послова и Министарства војске и морнарице. Сви ови кредити троше се под надзором Претседника Министарског савета и не подлеже прегледу Главне контроле.

§ 32

(¹) Кредити који се предвиђају у расходима државне управе ради покрића губитка предвиђених у предрачунима државних привредних предузећа и установа и ради потребних државних приноса за расходе јавних самоуправних тела (дотације), или помоћи приватним удружењима, друштвима и установама које врше послове од опште користи (субвенције), показују се, уколико не постоји законска или уговорна обавеза државе за њихово плаћање, као нередовни расходи у разделима оних министарстава у чију надлежност спадају.

(²) У предрачунима државних привредних предузећа и установа показује се кредит за покриће губитка из претходног става (дотација) у нередовним приходима.

§ 33

У случају ако се расходи изазвани једним законом услед техничких тешкоћа не би могли предвидети по подели из § 18, може се у предрачуну расхода државне управе унети глобалан кредит за увођење у живот тога закона. Ако би овакав закон повлачио расходе у више предрачунских раздела, показиваће се глобалан кредит у разделу Врховне државне управе, иначе у разделу онога ресора у чију надлежност улази извршење тога закона. У оба случаја глобалан се кредит има показати у засебној глави, а финансијски закон мора садржавати одредбе на што се кредит може трошити.

§ 34

(¹) Сви приходи државне управе, државне привреде и државних фондова и заклада ма по ком основу постојали морају се унети у државни буџет.

(²) Приходи се уносе у предрачун прихода с обзиром на приходе добивене за последње три године. Отступање од овог правила мора се нарочито образложити у објашњењима предрачунских предлога појединих министарстава као и у експозеу Министра финансија.

(³) Приходи који се добијају на основу уговора уносе се у уговореним сумама.

(⁴) Вишкови прихода државних привредних предузећа и установа показују се у предрачуну прихода државне управе.

§ 35

Министар финансија издаје, према начелима овог закона, сваке године упуства за израду детаљних предлога ресорних буџета, одређује који се прилози и докази имају прикључити и утврђује рокове за њихово подношење.

§ 36

Ресорни министри морају своје буџетске предлоге подносити у утврђеном року Министру финансија и пропратити их општим образложењем стварних потреба своје управне гране, као и посебним образложењем за сваку партију расхода и прихода, а нарочито морају свако повећање расхода према прошлом предрачуну образложити и доказати законски основ и стварну потребу повећања.

§ 37

Министар финансија претреса ресорне предлоге буџета и ради очувања стварности буџета и буџетске равнотеже има право да их у сагласности са ресорним министром измени. Ако не дође до сагласности, одлучује Министарски савет.

§ 38

(¹) На основу буџетских предлога појединих министара Министар финансија саставља предлог државног буџета.

(²) Код састављања буџетског предлога Министар финансија мора водити рачуна о начелу, да се редовни расходи имају покрити редовним приходима и да се укупни буџетски расходи морају кретати у границама предвиђених буџетских прихода.

(³) Овако израђен предлог државног буџета Министар финансија подноси Министарском савету на преглед и коначно утврђивање.

§ 39

Министар финансија, ако при изради буџетског предлога не успе да изведе равнотежу, мора у финансијском закону предвидети начин како ће се покрити мањак (§ 13 став 2 тач. 3). Мањак се ни у ком случају не сме прикривати већ се мора јасно показати у предлогу буџета.

§ 40

Уз предрачун расхода и прихода државне управе и државне привреде израђује се рекапитулација, која садржи преглед по делима свих државних расхода и прихода из § 16 став 1 тачка 1 и 2.

§ 41

(¹) Државни буџет се израђује у два оригинална примерка, који се по добивеној санкцији чувају у Главној контроли и Министарству финансија.

(²) Државни буџет се објављује у „Службеним новинама” с тим, да се предрачуни расхода и прихода објављују у онолико примерака у колико одреди Министар финансија.

3 Извршење државног буџета

§ 42

(¹) Наредбодавци за извршење државног буџета су министри (чл. 77 устава).

(²) Наредбодавци су и банови у кругу своје законом утврђене надлежности.

(³) Наредбодавци извршују буџет одлуком о ангажовању расхода, одлуком о доспелости плаћања (обавезе) и наредбом за исплату.

§ 43

(¹) Наредбодавац врши привремено ангажовање расхода сваком својом одлуком, која повлачи за собом расходе за државу, а коначно ангажовање сваком одлуком којом ствара обавезу за државу.

(²) Привремено ангажовање расхода врши се само код материјалних и инвестиционих расхода.

(³) Одлука о ангажовању расхода мора садржати и то у случају привременог ангажовања предрачунску суму, а ако ове нема, износ кредита који се може утрошити, а код коначног ангажовања суму која претставља обавезу за државу, односно предрачунску суму ако се по природи посла уговором не може утврдити укупна сума расхода. И у једном и у другом случају одлука мора садржати буџетску партију као и износ отвореног кредита ако је случај из § 44 став 2.

(⁴) Сума коначно ангажованог расхода не може се прекорачити сем случаја из § 172 ст. 2.

(⁵) Одлуку о коначном ангажовању расхода односно одлуку о привременом ангажовању расхода у случају из § 49 став 2 § 51 став 2 и § 148 став 3 доставља наредбодавац надлежном рачуноводству ради књижења (§ 73 став 1 тач. 2).

§ 44

(¹) Расходи се могу ангажовати само у границама одобреног кредита, односно у границама отвореног кредита ако је случај из става 2.

(*) Расходи по предрачуноу расхода државне управе не могу се ангажовати док Министар финансија претходно не отвори наредбодавцу кредит по буџетској партији из које се расходи имају чинити.

(*) Кредити се отварају и затварају одлуком Министра финансија на захтев наредбодавца. Време за које се кредити могу отварати као и поступак за отварање и затварање кредита прописује Министар финансија.

§ 45

Одлуком о доспелости плаћања наредбодавац у границама коначно ангажованог расхода признаје извршење једног рада, службе или уговора и бруто износ плаћања, а на основу исправа којима се то утврђује. Ове правдајуће исправе саставни су део одлуке о доспелости плаћања.

§ 46

(*) На основу утврђене доспелости плаћања надлежни наредбодавац издаје, према томе да ли се плаћање има вршити у одређеним роковима или само један пут, сталну или једнократну наредбу за исплату. У којим случајевима и на који начин се издају сталне наредбе прописује Министар финансија.

(*) Наредба за исплату мора садржати коме и на име чега се плаћање врши, бруто износ који се има исплатити, одбитке, буџетску партију и позицију, акт којим је кредит отворен, место и начин плаћања. Министар финансија утврђује обрасце за издавање наредбе за исплату.

(*) Наредбодавац је дужан уз наредбу за исплату доставити надлежном рачуноводству одлуку о коначном ангажовању расхода и одлуку о доспелости плаћања са свима исправама на основу којих је иста донета. (§ 45).

§ 47

Код личних расхода одлука надлежног органа по службеном односу представља одлуку о коначном ангажовању расхода, а наредба за исплату садржи и одлуку о доспелости плаћања. Доспелост плаћања наступа у месецу за који се ови расходи чине. Висину ангажованих расхода који терете кредит једне буџетске године утврђује рачуноводство на основу одлуке о службеном односу.

§ 48

(*) У погледу ангажовања материјалних и инвестиционих расхода важе одредбе главе III.

(*) Коначно ангажовање расхода на наднице радника код установа војске и морнарице за радове око режијске прераде појединих потреба и код државних привредних предузећа и установа врши се одлуком о пријему на рад. У погледу доспелости плаћања, наредбе за исплату и утврђивања висине ангажованих расхода важе одредбе § 47.

(*) Кад плаћање материјалних и инвестиционих расхода, по самом уговору на основу кога се врши, доспева преко рока из § 53 став 2 и на тај начин се и расходи повлаче кроз више буџетских година, одлука о коначном ангажовању расхода мора садржати износ целокупне обавезе и износ који терети буџетске кредитне оне буџетске године у којој је донета одлука о коначном ангажовању. За наредне године буџет се у погледу ових расхода извршује одлуком о доспелости плаћања и наредбом за исплату, у колико су буџетом за дотичну годину предвиђени кредити саобразно § 30.

§ 49

(*) Код нередовних расхода одлука наредбодавца којом се овај расход одобрава представља одлуку о коначном ангажовању расхода.

(1) Изузетно, код нередовних расхода, где висина расхода зависи од једног извршеног рада, не доноси се одлука о коначном ангажовању расхода; у том случају одлука наредбодавчева представља одлуку о привременом ангажовању расхода.

(2) И у случају става 1 и у случају става 2 наредба за исплату садржи и одлуку о доспелости плаћања.

§ 50

Ако је државна обавеза створена законом или судском пресудом, наредбодавац по расходима који су на тај начин ангажовани извршује буџет само одлуком о доспелости плаћања и наредбом за исплату.

§ 51

(1) Код радова у режији (§ 176) наредбодавац извршује буџет одлуком о привременом ангажовању расхода и наредбом за исплату.

(2) Привремено ангажовање врши се одлуком наредбодавца којом се одобрава да се нека радња изврши у режији.

(3) На основу одлуке из претходног става може наредбодавац, у границама ангажованог расхода, издавати привремене наредбе за исплату потребних сума надлештву односно пословођи (режисеру) коме је извршење радова поверено под условом накнадног обрачуна.

(4) Надлештва односно пословође дужни су о утрошку примљених сума поднети наредбодавцу, рачун са свима правдајућим документима. Наредбодавац, по извршеном обрачуна доноси одлуку о одобрењу расхода и на основу те одлуке издаје наредбу за исплату, која мора садржавати све што је прописано у § 46 став 2. Овом наредбом замењује се и у потпуности ликвидира привремена наредба издата по претходном ставу.

(5) Уз наредбу за исплату наредбодавац је дужан доставити надлешном рачуноводству одлуку из става 2 са свима документима и својом одлуком о одобрењу расхода из претходног става.

(6) Ако наредба за исплату није издата у року из § 53 став 3, надлештво односно пословођа дужни су све неоправдане суме примљене по ставу 3 одмах, а најдаље до краја рачунске године вратити благајници од које су их примили. Наредбодавац има право за ове суме издати нову привремену наредбу на терет текуће буџетске године, ако је буџетом за те расходе одобрен кредит.

§ 52

(1) Наређења § 51 имају се сходно применити и код привремених исплата на рачун путних и селидбених трошкова као и у случају када се путем режисера исплаћују лични расходи односно расходи на наднице радника из § 18 став 5.

(2) Ближа упуства по предњем ставу прописује Министар финансија правилником.

§ 53

(1) На терет кредита одобрених предрачуном једне буџетске године, могу се кредити отворати и расходи привремено и коначно ангажовати само у току те буџетске године. Истеком буџетске године сви се кредити затварају.

(2) Лични расходи и нередовни расходи из § 49 став 2 као и расходи на наднице радника из § 18 став 5 терете буџетске кредите буџетске године у којој су ангажовани само утолико уколико њихово плаћање доспева до краја те буџетске године. А материјални, инвестициони и остали нередовни расходи терете кредите буџетске године у којој су коначно ангажовани утолико, уколико њихово плаћање доспева до краја трећег месеца по истеку те буџетске године.

(³) Одлуке о доспелости плаћања и наредбе за исплату могу се доносити до краја трећег месеца по истеку буџетске године, а исплате извршити до краја рачунске године.

(⁴) Са коначно ангажованим расходима за које одлука о доспелости плаћања и наредба за исплату нису издате у року из претходног става поступа се по наређењу § 82.

§ 54

(¹) Наредбодавци могу своје наредбодавно право пренети на помоћне наредбодавце уколико то овим законом није ограничено. Пренос се врши писменом одлуком наредбодавца.

(²) Помоћни наредбодавци могу бити помоћници министара и банова, начелници одељења министарстава и банских управа, старешине надлештава непосредно подручних министарству односно банској управи, као и старешине државних привредних предузећа и установа и њихови помоћници и начелници. Код војске и морнарице као помоћни наредбодавци могу бити још и старешине административних органа 2 и 3 степена.

(³) Пренос наредбодавног права може бити потпун или делимичан. У случају делимичног преноса наредбодавца преноси само право доношења одлуке о доспелости плаћања и наредбе за исплату.

(⁴) Код нередовних расхода преношење наредбодавног права може бити само делимично. Изузетно може наредбодавца пренети потпуно наредбодавно право за нередовне расходе на управе државних привредних предузећа и установа.

(⁵) Преношењем права доношења одлука о службеним односима државних службеника, лица на раду у служби државе као и хонорарних службеника и надничара по постојећим законским наређењима преноси се и потпуно наредбодавно право за односне личне расходе.

(⁶) Код радова у режији може бити само делимичан пренос наредбодавног права.

§ 55

(¹) Ни један се кредит не сме прекорачити нити употребити на нешто друго осим на оно, на шта је намењен у предрачуна расхода.

(²) Изузетно кредити намењени за једне расходе могу се употребити у току извршења буџета на друге расходе у случајевима у којима је тако вирманисање допуштено овим или финансијским законом.

§ 56

(¹) Вирмани су дозвољени између свих партија расхода из § 26 и расхода државних фондова и заклада као и између позиција исте партије код свих материјалних расхода.

(²) Решење о вирманисању доноси надлежни Министар односно Бан и доставља га Министру финансија и Главној контроли.

§ 57

(¹) Из буџетских резервних кредита за недовољно предвиђене расходе могу се повећати само кредити за материјалне расходе државне управе и државне привреде, уколико се у току извршења буџета покажу као недовољни. Ово повећање по захтеву појединих министара одобрава до суме од 500.000.— динара Министар финансија, а преко тога Министарски савет по предлогу Министра финансија.

(²) Код државних привредних предузећа и установа за које је у расходима државне управе предвиђена дотација, повећање из претходног става врши се преко партија на дотације, у противном непосредно.

(³) Свака употреба кредита из претходних ставова доставља се Главној контроли, а у државном

завршном рачуну показује се као повећање односне буџетске партије и позиције на терет раздела буџетских резервних кредита.

§ 58

(¹) Из буџетског резервног кредита за непредвиђене расходе могу се вршити расходи до суме од 100.000.— динара, по решењу Министра финансија, а преко ове суме потребно је одобрење Министарског савета по предлогу Министра финансија.

(²) Решења о расходима из претходног става достављају се Главној контроли, а у државном завршном рачуну показују се посебно у расходима раздела за који су утрошени на терет раздела буџетских кредита на непредвиђене расходе.

§ 59

Кредити на материјалне расходе једног државног предузећа или установе могу се повећавати из остварених вишкова прихода и уштеда у расходима тога предузећа односно установе. Постојање и износ ових вишкова односно уштеда утврђује Министар финансија на основу обрачуна надлежног наредбодавца и рачунополагача узимајући у обзир све прилике по којима су вишкови прихода односно уштеде остварене.

§ 60

Материјални расходи државних привредних предузећа и установа, којих је вршење услов за постизавање већих прихода, могу се у току једне буџетске године повећавати на рачун вишкова прихода тих установа које се имају овим повећањем остварити, и то до 10% од износа кредита одобрених буџетом за те расходе одлуком ресорног министра, у сагласности са Министром финансија, а преко тога одлуком Министарског савета

по образложеном сагласном предлогу ресорног Министра и Министра финансија.

§ 61

(¹) У колико се предрачуном одобрени кредити покажу у току извршења буџета недовољни, а не могу се повећати нити путем вирмана ни из резервних кредита за недовољно предвиђене расходе мора се тражити накнадни кредит.

(²) За расходе изазване у току једне буџетске године државним потребама који нису били предвиђени при изради буџета, а не могу се подмирити из резервних буџетских кредита за непредвиђене расходе, мора се тражити ванредан кредит.

(³) Накнадни и ванредни кредити одобравају се законом по предлогу Министра финансија. Ванредни кредити имају у закону према потреби исту поделу као и буџетски кредити.

(⁴) У државном завршном рачуну показују се накнадни кредити као законско повећање односних редовних кредита, а ванредни засебно по односним разделима за које су утрошени.

(⁵) У предлогу закона за накнадни или ванредни кредит мора бити предвиђен начин њиховог покрића.

§ 62

(¹) Органи рачуноводства, који су надлежни да по наредбама за исплату издају благајничке налоге подручним благајницама односно новчаним заводима и установама овлашћеним за таква плаћања, одговорни су рачунополагачи.

(²) Код војске и морнарице одговорни су рачунополагачи непосредни наредбодавци за касе по Закону о администрацији војске и морнарице.

§ 63

Дужности наредбодавца односно помоћног наредбодавца и рачунополагача не могу се ни стално ни привремено спојити у једном лицу.

§ 64

Упуства за извршење државног буџета издаје Министар финансија.

§ 65

(¹) Државни се приходи прикупљају на основу закона и то све дотле док су на снази законски прописи којима су установљени.

(²) Државни приходи прикупљају се без обзира на буџетску годину у којој доспевају.

(³) У погледу књижења прихода доспелих у истеклим буџетским годинама издаје Министар финансија потребна упуства.

§ 66

Сви државни приходи, било државне управе било државних привредних предузећа и установа подједнако служе за покриће свих државних расхода; њима управља Министар финансија.

§ 67

(¹) Упуства за прикупљање државних прихода издаје Министар финансија.

(²) Лица која прикупљају државне приходе одговорни су руковаоци државном имовином.

§ 68

(¹) Повраћај већ наплаћених државних прихода може се вршити само у случајевима који су законом предвиђени.

(²) Повраћај се врши из текућих прихода исте врсте без обзира у којој је рачунској години приход који се враћа наплаћен.

§ 69

Уколико другим законским наређењима није друкчије одређено, државне обавезе застаревају

за пет година од дана истека оне рачунске године у којој су доспеле за плаћање.

§ 70

Уколико законским наређењима на којима су засновани државни приходи није одређено друкчије, право државе на наплату прихода застарева за пет година од дана истека оне рачунске године у којој су доспели за плаћање.

ГЛАВА II — О РАЧУНОВОДСТВЕНОЈ И БЛАГАЈНИЧКОЈ СЛУЖБИ

1 Основне одредбе

§ 71

(¹) Државна рачуноводства воде рачунске књиге о стању и вредности државне имовине, ликвидирају и књиже државне расходе и приходе, воде рачуна о финансијским операцијама, о депозитима, о државним фондовима и закладама и полажу рачуна о целокупном државном газдовању.

(²) Државна рачуноводствена служба обухвата:

- 1) буџетско и ванбуџетско пословање;
- 2) пословање по текућим рачунима;
- 3) пословање са депозитима;
- 4) вођење података о државној имовини;
- 5) полагање рачуна о целокупном државном газдовању;
- 6) вршење помоћне службе за наредбодавце.

§ 72

Државна рачуноводства воде рачунске књиге по начелима двојног или простог књиговодства, како то према стварним потребама нареди Министар финансија.

2 О буџетском и ванбуџетском пословању

§ 73

(¹) У извршењу буџета и вршењу ванбуџетских расхода и прихода државна рачуноводства:

- 1) воде рачуна о отварању и затварању кредита;
- 2) књиже коначно ангазоване расходе;
- 3) ликвидирају наредбе за исплату и наплату;
- 4) књиже буџетске и ванбуџетске расходе и приходе.

(²) За пословање из тач. 3 и 4 претходног става надлежна су рачуноводства која Министар финансија за то овласти.

§ 74

Рачуноводства воде рачуна о отварању и затварању кредита на основу овог Закона према упуштвима Министра финансија.

§ 75

(¹) Извршење наредба за исплату државних расхода односно за наплату државних прихода састоји се:

- 1) у испитивању да ли наредба садржи све што је прописано у § 46 став 2 и 3;
- 2) у утврђивању могућности плаћања с обзиром на стање отвореног кредита;
- 3) у утврђивању чистог износа плаћања;
- 4) у издавању благајничког налога;
- 5) у прибављању визе надлежног органа Главне контроле.

(²) Радње из претходног става врши рачунополагач.

(³) У рачуноводствима у којима постоји ликвидатор и контролор, дужност је ликвидатора да утврди чист износ плаћања односно примања и

састави благајнички налог. Дужност је контролора да прегледа благајнички налог, провери тачност у наредби за исплату наведене буџетске партије и позиције и утврди могућност плаћања с обзиром на стање отвореног кредита, а код благајничког налога за наплату премапотписује потврду о пријему за полагача. Код војске и морнарице дужност ликвидатора врши књиговођа.

§ 76

Благајнички налог мора садржати: која га благајница односно овлашћени новчани завод има извршити; коме и на име чега се плаћање врши; бруто износ плаћања; поједине одбитке; чист износ плаћања и буџетску партију и позицију односно рачун по којему се исплата има извршити или наплата примити. Министар финансија утврђује обрасце за издавање благајничког налога. Благајнички налози морају бити потписани од рачунополагача. Потпис мора бити пријављен код извршних благајница.

§ 77

Трајна плаћања по сталним наредбама за исплату (§ 46 став 1) уноси рачунополагач односно ликвидатор у ликвидациону књигу са свима подацима, када и у којим износима доспевају, одбитке и чист износ плаћања и на основу тог уписа издаје рачунополагач у роковима њихове доспелости благајничке налоге, а за једнократна плаћања издаје благајничке налоге непосредно на основу наредбодавчеве наредбе.

§ 78

Кад рачунополагач нађе да наредба за исплату није издата саобразно § 46 вратиће је наредбодавцу са свима прилозима и својом писменом примедбом. Ако наредбодавац понови своју наредбу за исплату, рачунополагач је дужан издати

благајнички налог под одговорношћу наредбодавцем. О томе је рачунополагач дужан извести истовремено Министра финансија и Месну контролу.

§ 79

(¹) Сваки благајнички налог заједно са наредбодавцем наредбом и правдајућим исправама (§ 46 став 3) рачунополагач доставља надлежној Месној контроли, која даље поступа по Закону о Главној контроли. Своју визу односно примедбу Месна контрола ставља на благајничком налогу, и враћа рачунополагачу са свима прилозима.

(²) После визирања од стране Месне контроле доставља рачунополагач благајничке налоге благајницама односно новчаним установама којима су упућени ради извршења.

(³) Код војске и морнарице где не постоје месне контроле, визу врше војни контролори.

§ 80

Књижење издатих благајничких налога врши књиговодство као орган рачунополагача.

§ 81

(¹) Благајнички налози могу се издавати и по томе исплате вршити само до краја рачунске године.

(²) Благајнички налози морају се обрачунати у завршном рачуну оног буџетског периода за који су били издати.

(³) Благајничке налоге за исплату, који су остали неизвршени на крају рачунске године, преноси рачуноводство које их је издало на текуће рачуне као неисплаћене расходе. Исплату тих расхода врши Министар финансија из благајничке готовине.

(⁴) Благајнички налози за наплату, који нису били извршени до краја рачунске године за коју су издати, преносе се као нови налози у наредну буџетску годину.

§ 82

(¹) Државне обавезе по коначно ангажованим расходима, по којима су рокови за исплату доспели до краја претпоследњег месеца рачунске године, а благајнички налози нису издати у року из § 81 став 1, морају се пописати, а њихов списак има се у року од месец дана по завршетку рачунске године послати Министру финансија.

(²) Министар финансија је надлежан одобравати исплату обавеза из претходног става:

1) на терет одговарајуће буџетске партије и позиције текуће буџетске године;

2) на терет државне готовине;

3) из специјалних средстава које Министру финансија законским путем за то буду одобрена;

4) или предвидети за њихову исплату потребне кредите у наредном буџету.

3 О пословању по текућим рачунима

§ 83

(¹) Рачуноводства која састављају рачун изравнања, књиже по текућим рачунима:

1) новчани промет са осталим државним благајницама, благајницама државних привредних предузећа, установа, фондова и заклада као и самосталним установама, овлашћеним за државна плаћања;

2) кредитне операције, које нису у вези са емисијом, каматама, отплатама и осталим буџетом предвиђеним трошковима по служби државних дугова;

3) обавезе и потраживања, која нису књи-
жена као буџетски или ванбуџетски расходи и
приходи;

4) исплате и наплате за туђ рачун.

(²) Министар финансија одредиће које се
друге новчане радње (трансакције) и обрачуни
могу вршити путем текућих рачуна.

§ 84

(¹) О сваком књижењу по текућим рачунима
мора рачуноводство извести дужника односно
повериоца, чији рачун терети или признаје и књи-
жење постаје пуноважно тек његовом потврдом о
сагласном књижењу.

(²) Приликом закључка текућих рачуна мора
свако рачуноводство извести своје дужнике и
повериоце о коначном стању њиховог салда. За
доказ исправности закључка текућег рачуна слу-
жи потврда дужникова односно повериочева о
исправности салда.

4 О пословању депозитима

§ 85

(¹) Одвојено од државних примања и изда-
вања морају се обрачунавати:

1) депозити положени у извршењу овог
закона (финансијски депозити);

2) депозити код државних судова и имо-
вина сирочади (судски депозити);

3) депозити код управних власти (управни
депозити);

4) остала примања која не припадају
држави.

(²) Државни приходи могу се књижити као
привремени финансијски депозити до расправе на
коју ће се буџетску партију коначно књижити.

§ 86

Пословање са депозитима регулише Министар
финансија; он је овлашћен да руковање суд-
ским и управним депозитима повери једној од
новчаних државних установа.

5 О вођењу података о државној имовини

§ 87

О државним непокретностима воде матичне
књиге финансијске дирекције преко подручних
катастарских односно пореских управа по упу-
ствима Министра финансија. Од овога се изузи-
мају непокретности под управом Министарства
саобраћаја о којима се воде засебно матичне
књиге.

§ 88

(¹) Рачуноводства код управљача и помоћних
управљача државним јавним добрима, непокретно-
стима и покретностима државне управе као и оним
без нарочитог опредељења књиже њихово стање
и вредност у инвентарима сходно наређењима Гла-
ве V и пријављују, према упуствима Министра
финансија измене у својим инвентарима надлеж-
ним финансијским дирекцијама односно рачуно-
водству Министарства финансија ради књижења,
а коначно стање и вредност наведених имовинских
објеката показују се у прегледу о стању и вред-
ности јавних добара имовине државне управе и
имовине без нарочитог опредељења.

(²) Рачуноводства државних привредних пре-
дузећа, установа, фондова и заклада у смислу
§ 193 књиже стање и вредност својих имовинских
објеката као и измене, које се на њих односе, у
својим књигама, а коначно стање при закључку
пословног периода показују у свом рачуну из-
равнања.

(*) Код војске и морнарице послове из става 1 врше надлежни органи Министарства војске и морнарице.

(4) Која ће се имовина Министарства војске и морнарице и на који начин показивати у смислу §§ 87 и 90 тач. 4 утврђује Министар финансија у споразуму са Министром војске и морнарице.

6 О полагању рачуна целокупног државног газдинства

§ 89

(*) Коначни успех целокупног државног газдинства за сваку буџетску годину показује Министар финансија у државном завршном рачуну. Ако је државно газдовање вршено на основу буџетских дванаестина или продуженог буџета, државни завршни рачун се склапа за цео буџетски период, за који су биле одобрене дванаестине, односно за које је био продужен буџет.

(2) Државни завршни рачун са примедбама Главне контроле подноси Министар финансија једноремено са буџетским предлогом Народној скупштини на одобрење, а најдаље за једну годину од завршетка сваке рачунске године.

§ 90

Државни завршни рачун се састоји:

- 1) из завршног рачуна расхода и прихода државне управе;
- 2) из рачуна изравнања Главне државне благајнице;
- 3) из рачуна расхода и прихода и рачуна изравнања оних државних привредних предузећа, установа, фондова и заклада које располажу сопственим средствима (§ 183 став 2) као и из рачуна расхода и прихода осталих предузећа, установа, фондова и заклада;

4) из прегледа о стању и вредности јавних добара, имовине државне управе и имовине без нарочитог одређења (§ 88);

5) из прегледа — рекапитулације целокупне државне имовине и дугова по предњим рачунима.

§ 91

(*) Завршни рачун расхода и прихода државне управе садржи:

I По буџетским партијама:

- 1) износе буџетом одобрених кредита и предвиђених прихода;
- 2) износ повећаних односно смањених кредита у току буџетске године;
- 3) збир односно разлика износа под 1 и 2;
- 4) износе стварно извршених расхода у које улазе и расходи из § 81 став 3 и наплаћених прихода;
- 5) разлика између износа под 3 и 4;
- 6) износ коначно ангажованих расхода (§ 73 став 1 тач. 2);
- 7) разлика између износа под 3 и 6.

II По ванредним кредитима и нарочитим законским овлашћењима ван буџета:

- 1) износе одобрених кредита и предвиђених прихода;
- 2) износе стварно извршених расхода по делима и наплаћених прихода;
- 3) разлика између износа под 1 и 2.

(*) Уз завршни рачун расхода и прихода државне управе подносе се:

- 1) преглед државних расхода по буџету;
- 2) преглед државних прихода по буџету;
- 3) преглед државних расхода ван буџета;
- 4) преглед државних прихода ван буџета;
- 5) укупан преглед свих расхода и прихода државне управе по буџету и ван буџета, који показују вишак (суфицит) прихода над расходима, односно мањак (дефицит) у приходима према расходима.

§ 92

Разлика између остварених прихода и расхода по завршном рачуну расхода и прихода државне управе (вишак односно мањак) преноси се на посебни рачун. Потраживање по том рачуну представља државну готовину којом располаже Министар финансија, а дуговање мањак који Министар финансија покрива из средстава прибављених законским путем.

§ 93

Рачун изравнања Главне државне благајнице показује на дан закључка рачунских књига: разлику по посебном рачуну из претходног параграфа, стање благајничке готовине, стање хартија од вредности и драгоцености, које припадају Држави, сва државна потраживања и обавезе у новцу које потичу из новчаног промета, финансијских трансакција и кредитних операција по стању на дан склапања државног завршног рачуна.

§ 94

(¹) Рачун расхода и прихода државних привредних предузећа, установа, фондова и заклада саставља се сходно наређењима § 91 став 1 а разлика између прихода и расхода по том рачуну мора се поклапати код оних од њих, који врше пословање по наређењима § 193 става 1, са добитком односно губитком исказаним по рачуну губитка и добитка.

(²) Рачун изравнања државних привредних предузећа, установа, фондова и заклада саставља се по наређењима § 199.

§ 95

Преглед стања државне имовине и дугова обухвата:

1) рачун изравнања Главне државне благајнице;

2) рачуне изравнања оних државних привредних предузећа, установа, фондова и заклада које врше своје пословање по наређењима § 193 став 1;

3) преглед стања и вредности државних јавних добара, имовине државне управе и имовине без нарочитог опредељења уколико нису обухваћени у рачунима под 1 и 2;

4) преглед стања државних дугова.

7 О вршењу помоћне службе за наредбодавце

§ 96

Државна рачуноводства помажу наредбодавце код састављања извештаја, мишљења, периодских прегледа и осталих података по обрачунским и рачуноводственим пословима као и у изради буџетских предлога и предлога о накнадним и ванредним кредитима; она врше припремне радове за наредбодавце при извршењу буџета и то око отварања и затварања кредита, око вирмана, око тражења исплате по буџетским резервним кредитима, око доношења одлуке о ангажовању расхода, о доспелости плаћања и наредба за исплате и наплате буџетских и ванбуџетских расхода и прихода.

§ 97

Управљаче државном имовином помажу државна рачуноводства у вршењу њихове дужности, а нарочито у вршењу контроле над руковаоцима, имовинских објеката. На основу рачунских књига она утврђује стање и вредност државне имовине, поверене појединим руковаоцима на руковање и упоређујући стање по књигама са стварним стањем утврђеним на лицу места, извештавају управљаче о свим неисправностима и неуредностима ради даљег поступка. Дужности рачунополагача и руковаоца државном имовином не могу се спојити у

једном лицу ни у лицима која су рођаци по правој линији или по побочној до четвртог степена за-
кључно, муж и жена, сродници по браку до другог
степенa закључно.

Благајничка служба

§ 98

(¹) Благајничком готовином као и њеним за-
меницама, хартијама од вредности и драгоценос-
тима, које се морају чувати у благајницама (бла-
гајничким вредностима) рукују државне благај-
нице, уколико се за њихово руковање држава не
служи новчаним заводима, нарочито за то овлаш-
ћеним од Министра финансија.

(²) Министар финансија одлучује која државна
надлештва, заводи, предузећа и установе имају у
саставу свог рачуноводства сопствену благајницу,
односно којима се благајницама или новчаним
установама морају служити за поједине врсте
својих примања и издавања и на који начин.

§ 99

(¹) Благајничком готовином и благајничким
вредностима располаже Министар финансија без
разлике где се оне налазе. Министар финансија рас-
поређује благајничка сретства према стварним
потребама и одређује које врсте примања и изда-
вања могу поједине благајнице вршити.

(²) Све су државне благајнице и овлашћене
новчане установе у обавези да стално извештавају
Министра финансија о стању, притицању и оти-
цању државних благајничких сретстава.

§ 100

(¹) Благајничка служба се састоји:

1) у примању и издавању благајничких
сретстава;

2) у руковању благајничким сретствима;

3) у полагању рачуна о благајничком по-
словању.

(²) Благајничку службу врше код сваке бла-
гајнице најмање два лица: благајник и сукључар.
У изузетним случајевима може, по претходном
одобрењу Министра финансија, благајничку слу-
жбу вршити и сам благајник без сукључара.

§ 101

(¹) За свако примање и издавање потребан је
државној благајници уредан благајнички налог
надлежног рачунополагача, који мора бити издат
у облику и упућен благајници на начин како то
Министар финансија пропише.

(²) Ни једно издавање нити примање новца и
благајничких вредности не сме благајница извр-
шити док претходно не испита односни благај-
нички налог:

1) да ли је издат на прописном обрасцу и у
прописаном облику;

2) да ли га је издао надлежни рачунопола-
гач и да ли његов потпис одговара пријављеном
потпису;

3) да ли је стигао благајници на прописан
начин;

4) да ли је издат у законском року (§ 81
став 1); и

5) да ли има виза Месне контроле односно
виза војног контролора у случају § 79 став 3.

§ 102

(¹) Исплата се може извршити само правом
повериоцу-кориснику означеном у благајничком
налогу који мора пријем новца потврдити на са-
мом налогу. Ако корисник није лично познат бла-
гајнику мора доказати свој идентитет.

(²) За исплате пуномоћнику, правном наслед-
нику или цесионару потребно је од власти ове-

рено пуномоћство односно уверење о праву наследства или о цесији.

§ 103

(¹) Од полагача благајница неће тражити доказ о идентитету.

(²) О примљеним износима односно и примањима благајничких вредности издаје благајница полагачу потврду о пријему која мора бити потписана од благајника и премапотписана од контролора у случају § 75 став 3.

§ 104

Државне благајнице не смеју држати благајничка сретства преко утврђене им залихе за дневна плаћања и морају упућивати вишкове одређеној им збирној благајници.

§ 105

(¹) Депозити претстављају државни дуг. О њима се воде засебне књиге.

(²) Рачунополагач је дужан по пријему наредбе надлежног наредбодавца односно помоћног наредбодавца без одлагања издати благајнички налог за повраћај депозита.

§ 106

(¹) У току извршења државног буџета а у периоду недовољног или неједнаког прилива државних прихода, може се Министар финансија за осигурање благајничке службе поред текућих прихода служити и помоћним благајничким сретствима као што су благајнички записи (бонови) и привремене позајмице.

(²) Благајнички записи (бонови) и привремене позајмице морају бити исплаћени до краја рачунске године оне буџетске године за коју су издати.

(³) Укупни износ позајмице и благајничких записа у оптицају као и њихову максималну каматну стопу одређује Финансијски закон.

§ 107

(¹) Преко износа из § 106 став 3 Министар финансија је овлашћен да издаје благајничке записе на основу пуноважно закључених уговора о набавкама и радовима који предвиђају рокове доспећа појединих плаћања у наредним буџетским годинама (§ 48 став 3).

(²) За исплату благајничких записа из претходног става морају се предвидети потребни кредити у односним буџетима у којима доспевају.

§ 108

(¹) Као благајничка сретства могу да служе и средњорочне позајмице у облику бонова са најдужим роком од 5 година, за чију се амортизацију морају редовно осигурати буџетом потребни кредити.

(²) Бонови из претходног става издају се у округлим сумама и гласе на доносиоца. Висину каматне стопе утврђује Министар финансија а највишу каматну стопу и укупан износ бонова у оптицају утврђује Финансијски закон.

§ 109

(¹) Облик и врсте благајничких записа одређује Министар финансија.

(²) Благајничке записе примају државне благајнице и овлашћени државни заводи (§ 98) на име плаћања држави о роковима њихове доспелости у номиналној вредности.

§ 110

(¹) Позајмице преко износа предвиђене у § 106 став 3, задужења због покрића буџетских

манкова (дефицита), ванбуџетских расхода као и финансијске трансакције ради конверзије постојећих државних дугова могу се учинити само на основу законских овлашћења.

(²) Државне обвезнице или благајничке записе за позајмицу и задужење из претходног става издаје Министар финансија на основу и у границама дотичног законског овлашћења.

ГЛАВА III — О УГОВОРИМА

§ 111

(¹) Уговорима по свима пословима као што су: набавке ствари и материјала, грађевински радови, закупи, транспорти и томе подобно, који за државу повлаче расходе, мора претходити јавно надметање.

(²) Изузетно, само у случајевима предвиђеним овим законом, могу се уговори закључивати непосредном погодбом (§ 145) или путем понуда (§ 155).

(³) Одредбе претходних ставова не важе за уговоре чије је важење условљено одобрењем путем закона, а по одобрењу Министарског савета и за уговоре који се закључују у извршењу међународних спораума.

§ 112

(¹) Наредбом за извршење једног посла одређује наредбодавац односно помоћни наредбодавац и начин закључења уговора или погодбе (§ 111 став 1 и 2).

(²) Наредбом из претходног става врши се привремено ангажовање расхода, те мора садржавати све оно што прописује § 43 став 3.

(³) Ако укупан износ привремено ангажованог расхода прелази 100.000.— динара наредба се не може извршити док се са њом не сагласи Министар финансија, а ако је износ расхода већи

од 3.000.000.— динара потребна је поред сагласности Министра финансија и сагласност Министарског савета.

(⁴) Без обзира на износ расхода потребна је сагласност Министарског савета у случају § 145 тач. 3 и 4.

§ 113

(¹) Одлуком наредбодавчевом односно помоћног наредбодавца о уступању посла (§ 141 и § 157 став 2) или о одобрењу погодбе (§ 151 став 3) врши се коначно ангажовање расхода, те мора садржавати све што је прописано у § 43 став 3.

(²) Ако је износ коначно ангажованог расхода већи од 3.000.000.— динара, а за послове који се уступају страним понуђачима ако је износ већи од 500.000.— динара, одлука из претходног става важи кад се са њом сагласи Министар финансија, а ако је износ расхода већи од динара 10.000.000.— потребна је и сагласност Министарског савета.

§ 114

(¹) Министар финансија доноси одлуке о сагласности из §§ 112, 113, 145 тач. 14 и 176, по претходном саслушању Одбора за оцену државних набавака, чије је мишљење саветодавно.

(²) Наредбодавац је, тражећи сагласност, дужан доставити Министру финансија и то: у случају §§ 112, 145 тач. 14 и 176 наредбу за извршење посла и опште и посебне услове као и све податке за оцену потребе, за коју издаје наредбу, а у случају § 113 одлуку о уступању посла односно одобрењу погодбе са образложеним мишљењем о томе који је понуђач најповољнији, и сва акта јавног надметања односно погодбе као и све податке за оцену корисности понуде.

(³) Ако је потребна сагласност и Министарског савета, Министар финансија, по датој са-

гласности, подноси предмет Министарском савету на одлуку.

(⁴) Сагласност се даје на наредби за извршење посла односно на одлуци о уступању посла или одобрењу погодбе.

(⁵) Услови послати Министру финансија по ставу 2 не смеју се после дате сагласности мењати ни допуњавати.

(⁶) Наређења претходних ставова важе и за државна привредна предузећа и установе (§ 178), сем управе државних монопола, чије како наредбе за извршење посла и одлуке о уступању посла односно одобрењу погодбе тако и одлуке из § 161 не подлеже оцени Одбора за оцену државних набавака.

§ 115

(¹) Одбор за оцену државних набавака образује се при Министарству финансија и састоји се из десет чланова од којих пет одређује Министар финансија, а осталих пет чланова одређује Министар војске и морнарице, саобраћаја, грађевина, пољопривреде и трговине и индустрије и то сваки по једног од начелника одељења свог Министарства.

(²) Начелници одељења државног рачуноводства и буџетског одељења Министарства финансија чланови су Одбора по положају. Остала три члана одређује Министар финансија из редова чиновника свог ресора који не могу бити нижег положаја од III групе. Претседника Одбора и његовог заступника именује Министар финансија.

(³) Министар у чију надлежност улази предмет по коме Одбор има да да своје мишљење има право одредити једног од својих стручних чиновника, као референта.

(⁴) Одбор пуноважно решава ако је присутно најмање пет чланова рачунајући ту и претседника.

(⁵) Министар финансија прописује правилник о раду одбора за оцену државних набавака.

§ 116

(¹) У погледу преношења наредбодавног права по пословима о којима је реч у § 111 важе одредбе § 54 но с тим, да наредбодавац за послове чија вредност прелази дин. 100.000.— може извршити само делимичан пренос наредбодавног права.

(²) Одлуку о делимичном преносу наредбодавног права доноси наредбодавац у одлуци о уступању посла (§ 141 и § 157 став 2) односно у одлуци о одобрењу погодбе (§ 151 став 3).

Услови

§ 117

(¹) Наредбодавац односно помоћни, наредбодавац мора за све послове по којима закључује уговоре у смислу § 111 претходно прописати писмене услове.

(²) У свима случајевима где то природа посла који се има закључити дозвољава, мора се поред прописаних услова утврдити образац (модел, план, тип, мустра).

§ 118

(¹) Услови су општи и посебни.

(²) Општи услови садржавају одредбе које важе за све случајеве без обзира на посебну природу посла, и они обухватају прописе о подобности понуђача, о јемству и о последицама неизвршења уговора у погледу јемства.

(³) Посебни услови садржавају одредбе које се односе искључиво на посао који се има закључити и обухватају прописе о предрачунским ценама ако се оне објављују, о количини, каквоћи, размери, о року, начину и месту извршења посла, о испитивању, о оцењивању и пријему, о начину исплате, као и одредбу који је суд надлежан за расправу спорова по § 171.

(⁴) Где то природа посла захтева у посебним условима ће се утврдити минималне и максималне границе одступања од утврђене каквоће или мере.

(⁵) У случају кад се има утврдити образац (модел, мустра), то врши стручна комисија коју одређује наредбодавац или помоћни наредбодавац. Ова комисија мора потврдити образац својим потписима и печатима.

(⁶) Где се обрасци по природи предмета не могу утврдити прописују се описно или цртежом и ти се описи односно цртежи потврђују као и обрасци.

(⁷) У условима се мора назначити да ли се примају делимично понуде или само понуде за целокупан посао. Одлучујући о томе наредбодавац је дужан старати се, да у свима случајевима где то природа посла дозвољава, одобравањем права делимичне понуде омогући учествовање што већем броју понуђача.

(⁸) Не могу се прописивати услови који су противни одредбама овог закона, у противном сматраће се као да ти услови и не постоје.

(⁹) У условима мора се изрично навести да у свему важе одредбе ове главе.

§ 119

(¹) Подобност понуђача утврђује се доказима о стручној способности за ону привредну грану у чију област спада посао који се има извршити.

(²) Способност из претходног става доказује се уверењем установа које су надлежне да оцењују стручност за поједине привредне гране. Издато уверење важи једну годину дана.

(³) У посебним условима имају се сви докази тачно одредити.

Јемство (кауција)

§ 120

(¹) Понуђачи су дужни положити јемство (кауцију).

(²) Јемство служи као гаранција да ће понуђач одговорати својим обавезама. Јемство је залог на коју држава има прече право од свих поверилаца.

(³) Јемство износи за домаће понуђаче 5%, а за стране, без обзира на држављанство пуномоћника, 10% од предрачунске суме. Наредбодавац односно помоћни наредбодавац може у изузетним случајевима одредити и већи износ јемства. Ако се по природи посла предрачунска сума не одређује износ јемства се утврђује, у посебним условима.

(⁴) Држава се не може обавезати на плаћање камате на положена јемства.

§ 121

(¹) Благајна на којој се полаже јемство издаће понуђачу поред реверса и дупликат реверса.

(²) Положено јемство може се вратити само по наредби наредбодавца односно помоћног наредбодавца који је донео одлуку о извршењу посла ради кога је јемство и положено и то уз повраћај реверса. У случају делимичног преноса наредбодавца права наредбу издаје помоћни наредбодавац.

§ 122

Као јемство служи:

- 1) готов новац;
- 2) државне и државом гарантоване обвезнице као и благајнички записи;
- 3) папири који се котирају на берзи, а које Министар финансија огласи способним за јемство;
- 4) гарантна писма новчаних завода у земљи;

5) уложне књижице Државне хипотекарне банке, Поштанске штедионице и самоуправних штедионица.

§ 123

(¹) Државне и државом гарантоване обвезнице примају се као јемство, и то, од домаћих понуђача по курсу који одреди Министар финансија, а од страних по берзанском курсу који је важио уочи дана кога се јемство полаже. Благајнички записи примају се по номиналној вредности.

(²) У случају пак, да држава услед неизвршења обавеза друге уговорене стране претрпи штету, јемство положено у државним и државом гарантованим обвезницама, без обзира да ли је поднето од домаћег или страног понуђача, обрачунава се за накнаде штете по берзанском курсу на дан продаје. Ако су у питању државне хартије од вредности Министар финансија има право задржати их и наредити њихов обрачун по берзанском курсу који је важио уочи дана доношења одлуке о одузимању јемства у корист државе.

§ 124

Папири из тач. 3 § 122 примају се као јемство у вредности 3/4 берзанског курса који је важио уочи дана полагања, а за евентуалну штету коју држава претрпи услед неизвршења примљених обавеза, обрачунавају се по берзанском курсу на дан продаје.

§ 125

(¹) Као јемство из тач. 4 § 122 могу се примати само гарантна писма регистрована од стране Министра финансија односно финансијских дирекција. Министар финансија прописује услове по којима ће се вршити регистравање гарантних писама.

(²) Гарантна писма важе за све време трајања обавеза друге уговорне стране, могу садржавати само обавезе завода који их издаје: да ће држави на позив надлежног наредбодавца односно помоћног наредбодавца, а на основу њихове одлуке из § 169 става 4 положити у готовом новцу износ суме гарантног писма.

(³) Гарантна писма која би садржавала ма какве друге услове и ограничења не могу се примати као јемство. У противном орган који је гарантно писмо регистровао заједно са наредбодавцем односно помоћним наредбодавцем који је тако јемство примио, одговараће држави солидарно за штету која буде отуда потекла.

§ 126

Понуђач који подноси јемство из тач. 5 § 122 дужан је једновременно поднети и уверење Државне хипотекарне банке односно Штедионице да је улог слободан од терета и да нема никаквог другог ограничења за наплату улога. Од дана издатог уверења држава има првенствено право наплате свога потраживања из уложеног новца.

Јавно надметање

§ 127

(¹) Јавна надметања су усмена и писмена.

(²) Свако јавно надметање било усмено или писмено мора бити објављено најмање два пута у „Службеним новинама“. Ако је јавно надметање усмено, од дана прве објаве до дана надметања рок не може бити краћи од 30 дана, а ако је писмено, овај рок се рачуна од дана прве објаве до последњег дана кога се понуде могу примати (§ 131).

(³) Објава мора садржавати:

1) ко наређује јавно надметање и да ли писмено или усмено, као и број и датум сагласности

Министра Финансија или Министарског савета ако је случај из § 112;

2) посао ради кога се наређује јавно надметање са кратким изводом из посебних услова о количини, каквоћи, размери, року и предрачунској цени ако се она објављује;

3) место, дан и час јавног надметања;

4) где се услови односно обрасци могу видети, по којој се цени и на који начин (непосредно или поштом) могу добити;

5) износ јемства, и на којој се државној каси има положити. Ако је јавно надметање писмено означити на којим се државним благајнама ван места јавног надметања јемство може положити;

6) који се докази траже за утврђивање подобности;

7) у случају писменог надметања где и коме се понуде имају предати и до кога дана и часа (§ 131).

§ 128

(¹) Јавно надметање врши комисија од три члана коју из реда чиновника одређује наредбодавац односно помоћни наредбодавац. Претседник комисије је најстарији члан по рангу.

(²) Јавно надметање се обавља у просторијама државних надлештава у канцеларијске радне дане; почиње пре подне и траје непрекидно док се не сврши. Ако се не сврши до краја радног времена надлештва у коме се јавно надметање врши, о резултату се саставља записник (§ 135), а рад се наставља почетком радног времена идућег радног дана.

§ 129

Писмено јавно надметање врши се путем писмене понуде која се у запечаћеном омоту предаје, непосредно или поштом, надлештву, код кога се јавно надметање врши. У случају непосредне пре-

даје надлештво о пријему издаје потврду. Поштом се понуде шаљу на повратни рецелис, а ризик за неблагоприятну предају понуде надлештву у смислу § 131 сноси понуђач.

§ 130

Уз писмену понуду понуђач мора поднети:

1) потписане услове односно изјаву да су му услови познати и да пристаје да се по њима надмеће као и да су му познати обрасци односно описи и цртежи;

2) дупликат реверса о положеном јемству са уверењем које се тражи по § 126 ако је јемство из тач. 5 § 122;

3) доказ о подобности;

4) изјаву о томе да ли је предмет понуде домаћег порекла и производње или није, у ком случају има означити чијег је порекла и где се производи.

§ 131

(¹) Понуде, било да су предате непосредно или стигле поштом, могу се примати само до краја последњег радног дана пре дана надметања и то у току радног времена прописаног за дотично надлештво. Ово важи и за одустанак од понуде, који се саопштава на исти начин на који се прима понуда по § 129.

(²) Старешина надлештва коме се предају понуде одређује чиновника који ће их примати и на крају радног времена последњег радног дана пре дана надметања саставити извештај о броју примљених понуда и тај извештај под истим даном завести у деловодни протокол.

§ 132

(¹) На првом јавном надметању мора бити најмање три понуђача.

(²) У случају да се јави мање од три понуђача сматра се да прво надметање није успело, што ће

одређена комисија утврдити у записнику. Ако је јавно надметање писмено вратиће се понуђачима понуде неотворене, а ако је усмено комисија не може надметање ни отпочети.

§ 133

(¹) Писмене понуде примљене саобразно § 131 одређени чиновник предаје са својим извештајем комисији на дан јавног надметања, која почиње са отварањем понуда у заказано време. Комисија сем овако примљених понуда не може ни од надлештва ни од понуђача примати понуде нити каква друга акта и исправе. Чланови комисије не смеју доћи у додир са понуђачима изван просторије у којој се надметање врши.

(²) Понуђачи могу присуствовати отварању писмених понуда лично или преко својих пуномоћника. Као легитимација служи потврда о предаји понуде.

§ 134

(¹) У случају усменог јавног надметања понуђачи су дужни у почетку надметања потписати прописане услове са изјавом да су им и обрасци односно описи или цртежи, ако их има, познати, и да по њима пристају да се надмећу, као и поднети документа из тач. 2 и 3 § 130 и дати писмену изјаву из тач. 4 истог параграфа. Ова документа одмах по пријему потписују сви чланови комисије.

(²) Комисија не може дозволити учешће на усменом јавном надметању понуђачу, који у погледу прописаних услова у својим изјавама чини ма какво одступање било да их мења или допуњује, као и понуђача који не да изјаву и не поднесе сва документа која се по претходном ставу траже и чија документа, с обзиром на одредбе овог закона, нису пуноважна.

(³) Понуђач не може одустати од понуђене цене.

§ 135

(¹) Комисија о свом раду води записник.

(²) Записник мора садржавати: по чијој наредби се врши јавно надметање, датум и број те наредбе; имена чланова комисије и датум и број одлуке којом је одређена; датум и час када је јавно надметање почело. Даље мора садржавати и то:

1) ако је јавно надметање писмено: број понуда које је комисија примила; датум и број извештаја одређеног чиновника о примљеним понудама — § 131 став 2; да ли су понуде комисији предате у неповређеном омоту; ко је понуђач и понуђену цену; да ли је уз понуду поднето све што се тражи по § 130. Понуде се излажу под редним бројевима свака за себе. Чланови комисије дужни су ставити своје потписе на понуду и све прилоге уз њу поднете одмах по отварању, пре увођења у записник;

2) ако је јавно надметање усмено: да ли је испуњено све што се тражи по § 134; затим имена понуђача и код свакога редом понуђене цене. Последња цена код сваког понуђача исписује се словима и потврђује потписом понуђача односно његовог пуномоћника;

3) записник потписују чланови комисије.

§ 136

(¹) Присутни понуђачи имају право после потписа записника од стране комисије уверавати се о тачности навода у записнику и на истом стављати своје примедбе. Примедбе понуђача оверавају чланови комисије.

(²) Примедбе које нису стављене на записнику не могу се узети у обзир, ако на други начин буду учињене.

(³) Понуђачи који нису присуствовали надметању немају права чинити примедбе на ток надметања.

§ 137

(¹) Ако је више понуђача поднело понуде, које су најповољније, комисија ће, ако су сви ти понуђачи присутни, одмах на засебном записнику, извршити између њих уже усмено надметање, а ако нису констатоваће то у записнику јавног надметања и у свом извештају. Наредбодавац односно помоћни наредбодавац позваће у том случају овакве понуђаче да се писмено изјасне да ли нуде повољнију цену од понуђене. Ове њихове изјаве сматраће се као саставни део понуде. У овој изјави понуђач не може одустати од дате понуде, нити условљавати нижу цену изменом прописаних услова. У том случају остаје у важности прва понуда.

(²) Рок у коме се ова изјава има дати не може бити дужи од седам дана.

§ 138

(¹) По свршеном јавном надметању комисија је дужна записник са свима понудама и осталим исправама најдаље у року од три дана доставити наредбодавцу односно помоћном наредбодавцу, који је јавно надметање наредио са својим извештајем и примедбама о току надметања ако их има; о томе да ли има понуда, ако је јавно надметање било писмено, које се с обзиром на одредбе овог закона не могу узимати у поступак, као и своје мишљење о томе који је понуђач најповољнији, и да ли се има сматрати да је јавно надметање дало повољне резултате с обзиром на све околности које се имају узети у обзир.

(²) Изузетно, ако то захтева природа посла ради кога је јавно надметање извршено, може наредбодавац оставити комисији за подношење овог извештаја рок који не може бити дужи од 15 дана.

§ 139

(¹) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац у случају писменог јавног надметања не може узимати у поступак понуде:

- 1) које нису примљене саобразно § 131;
- 2) које не садрже све пуноважне исправе и изјаве прописане у § 130;
- 3) којима се у ма ком облику чини одступање од прописаних услова, било да се тиме прописани услови мењају, било допуњују;
- 4) у којима цене нису тачно и јасно одређене, као и оне у којима су цене одређене у процентима према осталим понудама;
- 5) у којима су понуђене цене веће од прерачунских;
- 6) понуде поднете од понуђача који по закону нема способност за закључење уговора или је под стечајем или је тражио равнање ван стечаја;
- 7) које су поднете од лица искључених по § 173.

(²) Понуде из претходног става имају се сматрати као да нису ни примљене.

(³) У случају усменог јавног надметања не може наредбодавац односно помоћни наредбодавац узети у поступак понуде понуђача који не испуњава све што је прописано у § 134, као ни понуде поднете после извршеног надметања.

§ 140

(¹) Ако прво јавно надметање не успе, било што се јавило мање од три понуђача, или је на надметању учествовало мање од три понуђача чије се понуде могу узети у поступак (§§ 132 и 139), било да је понуђена цена неповољна, може наредбодавац, односно помоћни наредбодавац одредити ново јавно надметање. Рок из другог става § 127 у овом случају не може бити краћи од 10 дана.

(*) Ако се на друго јавно надметање јаве најмање два понуђача чије се понуде по § 139 могу узети у поступак, сматраће се, да је јавно надметање извршено.

(*) Ако се на друго јавно надметање јави само један понуђач, наредбодавац односно помоћни наредбодавац може са њим закључити погодбу у смислу тач. 13 § 145.

§ 141

(*) Кад наредбодавац односно помоћни наредбодавац нађе, да је јавно надметање успело, донеће одлуку којом уступа посао ради кога је јавно надметање наређено понуђачу, који је по његовом нахођењу најповољнији, с обзиром на све околности које су од значаја за оцену корисности понуде по државу, придржавајући се у погледу заштите домаће индустрије и радиности у свему, одредаба уредбе прописане на основу § 179.

(*) Ако је по § 113 потребна сагласност Министра финансија или Министарског савета поступиће се по § 114.

§ 142

(*) Понуђачи остају у обавези према држави за 30 дана од дана јавног надметања, ако у објави јавног надметања није предвиђен други рок.

(*) Одлука о уступању посла (§ 113 и 141) има се саопштити и доставити у овереном препису, понуђачу коме је посао уступљен, заједно са једним примерком услова по којима је јавно надметање обављено, потписаним од стране наредбодавца односно помоћног наредбодавца, који је јавно надметање наредио.

(*) Од дана саопштења понуђачу одлуке о уступању посла, сматра се да је уговор између државе и понуђача закључен. Саставне делове овог уговора сачињавају: услови по којима је јавно надметање извршено са плановима и обрасци-

ма сходно § 130 тач. 1 и § 134, понуда понуђача односно записник о усменом јавном надметању, и одлука наредбодавца односно помоћног наредбодавца о уступању посла са одлуком о сагласности Министра финансија и Министарског савета у случају § 113.

(*) Од дана саопштења одлуке о уступању посла почињу тећи и сви рокови предвиђени условима по којима је јавно надметање извршено. Саопштење се може извршити и телеграфским путем.

(*) У случају да понуђач не буде хтео најдаље у року од 15 дана примити саопштење о уступању посла, држава задржава положено јемство у своју корист, а он одговара за штету у смислу § 169.

(*) Ако се са понуђачем има закључити и формални уговор, не могу се тим уговором ни у колико мењати ни допуњавати услови по којима је јавно надметање извршено. Одредбе уговора којима би се услови мењали или допуњавали сматраће се као и да не постоје.

§ 143

(*) Одлука о уступању посла најповољнијем понуђачу мора садржавати и наредбу о повраћају јемства понуђачима чије понуде нису прихваћене.

(*) Понуђачима чије се понуде с обзиром на одредбе § 139 нису могле узети у поступак, може наредбодавац вратити јемства одмах по одржаном јавном надметању, чим утврди недостатак њихових понуда, које их по том законском пропису чине неважећим.

§ 144

(*) У случају да вредност посла износи мање од 100.000.— динара дужан је понуђач коме је посао уступљен заменити гарантно писмо једним од јемства из тач. 1, 2, 3 и 5 § 122, а ако је вред-

ност већа од 100.000.— динара онда је то дужан учинити за половину износа јемства. Друга половина јемства може бити у гарантном писму. И у једном и у другом случају до извршења замене гарантно писмо остаје као јемство у целом свом износу.

(²) Рок за замену из претходног става одређује се у одлуци о уступању посла и не може бити дужи од 15 дана.

Непосредна погодба

§ 145

Изузетно од става 1 § 111 могу се без јавног надметања закључивати уговори путем непосредне погодбе и то у овим случајевима:

1) по свима пословима чија вредност не прелази 1.000.— динара;

2) за набавку потребног материјала у вредности до 50.000.— динара ради хитне оправке државних саобраћајних или других грађевинских објеката оштећених елементарним непогодама или којим другим непредвидљивим случајевима, ако се те оправке појављују као неопходно потребне у интересу одржавања јавног саобраћаја или управљања какве друге државне службе, и ако их је могуће извести у режији;

3) за послове који се у интересу државе морају држати у тајности;

4) ако прешност потребе у изузетно важним приликама по интересе државе захтева извршење посла у што краћем року;

5) за набавку предмета које израђује само једна радња (предузеће) у земљи као и предмета чија је израда искључиви патент или увозно право појединаца, ако које друге врсте тих предмета нема;

6) за набавку предмета који се могу наћи само код једне личности н.пр. старине, уметничке и научне збирке и томе подобно изузетно ретки предмети;

7) за послове уступљене државним привредним предузећима и установама;

8) за оправку и преправку свих машина и машинских инсталација код фирме која их је испоручила, ако је, са техничких разлога правилно извођење тих радова код те фирме једино могуће;

9) за куповину јахаће, теглеће и товарне стоке, за потребу војске, као и за куповину коња и друге стоке и живине за приплод;

10) за набавку житарица, сена и сламе за војску и морнарицу путем непосредних погодаба од народа — произвођача и њихових задруга. За куповину ових предмета надлежне војне власти одређиваће цене и позвати произвођаче односно њихове задруге да их непосредно (без посредника) донесе у војна слагалишта по утврђеној каквоћи и предају комисијама које ће им испоруке одмах исплаћивати. Овакве куповине објављиваће се преко управних и општинских власти;

11) за набавку материјала за осветљење, огрев и простирку код војске и морнарице за време маневара;

12) набавка пољопривредних производа односно производа домаће кућне индустрије непосредно од произвођача и њихових задруга, ако набавка не прелази 10.000.— динара;

13) у случају 3 става § 140 и става 2 § 157; и

14) у случају ако се на друго јавно надметање (§ 140) односно на поновно тражење понуда (§ 157 став 2) не јави ни један понуђач. За закључење непосредне погодбе у овом случају потребна је сагласност Министра финансија.

§ 146

(¹) Закључење непосредне погодбе из тач. 1 § 145 може се поверити једном чиновнику, а остале непосредне погодбе могу се закључивати само комисијским путем.

(²) Комисију сачињавају најмање три члана из реда чиновника. Изузетно ако је вредност посла

мања од 5.000.— динара два члана комисије могу бити из реда званичника са више од 5 година званиничке службе или из реда чиновничких правника. Ограничење из § 163 став 2 важи и у овом случају.

(³) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац одређује чиновника, ако је у питању потреба из тач. 1 § 145 односно чланове комисије у наредби за извршење посла (§ 112 став 2).

(⁴) У случају тач. 13 § 145 предлог за закључење погодбе чини комисија која је вршила јавно надметање.

§ 147

Непосредна погодба важи кад је одобри наредбодавац односно помоћни наредбодавац који је закључење непосредне погодбе и наредио. Ако је по § 113 потребна сагласност Министра финансија или Министарског савета поступиће се по § 114.

§ 148

(¹) Изузетно од наређења § 147 може наредбодавац односно помоћни наредбодавац овластити одређеног чиновника односно комисију да без његовог одобрења погодбе, посао сама, кратким путем закључи, изврши, прими и исплати погођену цену у овим случајевима:

- 1) у случају тач. 1, 2, 7, 9, 11 и 12 § 145;
- 2) за набавке из тач. 5 § 145 ако укупна вредност набавке не прелази 100.000.— динара; и
- 3) у случају тач. 3 и 4 § 145 кад је у питању набавка ствари и материјала чија укупна вредност не прелази 100.000.— динара.
- 4) у случају набавке из тачке 10 § 145 а по поступку тамо прописаном без обзира на вредност набавке.

(²) Ако се у току закључења посла, чланови комисије који имају овлашћење из претходног става не сагласе, погодба важи кад је одобри наредбодавац односно помоћни наредбодавац.

(³) Овлашћење из става 1 издаје се у наредби за извршење посла.

(⁴) Не може се дати овлашћење из става 1 ако је извршење посла односно испоруке ствари и материјала уговорено са роком или на рате. Од овог се изузимају послови из тач. 1 § 145.

§ 149

(¹) На основу датог овлашћења по § 148 наредбодавац односно помоћни наредбодавац издаје привремене наредбе за исплату по којима се одређеном чиновнику односно члановима комисије издају потребне суме у границама ангажованих расхода наредбом за извршење посла, а под условом накнадног обрачуна.

(²) Одређени чиновник односно комисија дужна је у оправдање примљених сума поднети наредбодавцу свој исцрпан извештај о извршеном послу, оригиналан рачун лица са којим је посао закључен и коме је исплата извршена и потврду надлежног органа, у случају набавке ствари и материјала, да су набављени предмети уведени у инвентар односно списак потрошних ствари.

(³) Комисија нема права чинити веће расходе односно стварати обавезу за државу преко суме која јој је по ставу 1 издата.

(⁴) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац, пошто одобри рад одређеног чиновника односно комисије, спроводи сва ова документа рачунополагачу који је извршио привремену исплату са својом наредбом за исплату, која мора садржавати све што је прописано у § 46 став 2 Овом наредбом замењује се и у потпуности ликвидира привремена наредба из става 1.

(⁵) Ако наредба за исплату из става 4 није издата у року из § 53 став 3 чиновник односно чланови комисије дужни су све неоправдане суме примљене по ставу 1 одмах, а најдаље до краја рачунске године вратити благајни од које су их примили.

(⁶) Наређења претходних ставова важе и за случај набавака из § 145 тач. 10.

§ 150

(¹) За све послове по којима се закључују непосредне погодбе, изузимајући оне из тач. 1, 5 и 6 § 145, наредбодавац односно помоћни наредбодавац је дужан прописати посебне услове (§ 118).

(²) У случају § 148 ови су услови обавезни за комисију и она их не може мењати ни допуњавати.

(³) Ако је важење погодбе саобразно § 147 условљено одобрењем наредбодавца односно помоћног наредбодавца, они су овлашћени да цене дали се и у колико могу чинити отступања од прописаних услова. Ово право не припада наредбодавцу у случајевима у којима наредбу за закључење непосредне погодбе доноси по сагласности Министра финансија односно Министарског савета (§ 112).

§ 151

(¹) У случајевима у којима погодба важи када је одобри наредбодавац односно помоћни наредбодавац, комисија је дужна по завршетку посла поднети уз свој исцрпан извештај и уговор који мора бити потписан од лица са којим је закључен и од чланова комисије, и садржавати све услове под којима је закључен, као и одредбу да за погодбу важе у свему одредбе ове главе.

(²) Ако наредбодавац односно помоћни наредбодавац не донесе одлуку о одобрењу погодбе (§ 113) у року од 30 дана понуђач испада из обавезе.

(³) Одлука о одобрењу погодбе ставља се на самом уговору.

(⁴) Од дана одобрења погодбе сматра се да је уговор закључен а рокови за његово извршење почињу тећи од дана саопштења понуђачу одлуке о одобрењу погодбе. Уз саопштење одлуке до-

ставља се понуђачу одобрена понуда у препису који оверава наредбодавац односно помоћни наредбодавац.

(⁵) Доносећи одлуку о одобрењу погодбе наредбодавац односно помоћни наредбодавац је дужан придржавати се у погледу заштите домаће индустрије и радиности одредаба уредбе из § 179.

§ 152

(¹) Ако вредност непосредне погодбе, чије је важење условљено одобрењем наредбодавца односно помоћног наредбодавца, прелази 10.000.— динара, дужан је понуђач у остављеном року (који не може бити дужи од 15 дана) положити јемство у смислу § 120.

(²) Наредбу о томе издаје наредбодавац односно помоћни наредбодавац у одлуци о одобрењу погодбе.

(³) Ако је јемство у гарантном писму важе ограничења из § 144 став 1.

(⁴) Неполагање јемства у остављеном року повлачи раскид погодбе и одговорност понуђача за штету коју држава услед тога буде претрпела.

§ 153

Наредбодавац односно помоћни наредбодавац као и чиновник и чланови комисије (§ 146 став 1) којима је поверено закључење непосредне погодбе дужни су најстрожије водити рачуна о томе, да понуђене цене одговарају месним и просечним пичајним односно берзанским ценама. Свако одступање од овога, ако није оправданим разлозима образложено приликом закључења односно одобрења погодбе, повлачи њихову одговорност по § 7.

§ 154

(¹) Непосредне погодбе изузев случаја из тач. 6 § 145 могу се закључивати само са лицима која

су произвођачи или су саобразно закону о радњама овлашћена за вршење послова по којима се погодба закључује.

(²) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац дужан је водити рачуна да се оваквим погодбама не повлашћују поједина лица, већ се има старати да се под истим условима, ако то природа посла дозвољава, закључују погодбе са што већим бројем лица поменутих у претходном ставу.

Уговори путем писмених понуда

§ 155

(¹) По свима пословима чија вредност не прелази 100.000.— динара може наредбодавац односно помоћни наредбодавац, изузетно од става 1, § 111, закључивати уговоре путем писмених понуда.

(²) На исти начин могу се закључивати и уговори који трају више година, ако расходи по њима не прелазе 60.000.— динара годишње, с тим да ти уговори не могу трајати дуже од три године. Ово важи и за уговоре у којима је предвиђена могућност прећутног продужења.

(³) Закључење уговора врши се комисијским путем. Чланове комисије одређује наредбодавац односно помоћни наредбодавац у наредби за извршење посла. Једновременно наредбодавац је дужан прописати и услове по којима се уговор може закључити као и рок до кога се понуде могу поднети. Дужина рока одређује се с обзиром на врсту и вредност посла, с тим да у случају ако је вредност посла већа од 20.000.— динара не може бити краћи од 10 дана. Услови морају садржавати клаузулу да у свему важе одредбе ове главе.

(⁴) У погледу састава комисије важи § 146 став 2.

§ 156

(¹) Комисија може прибављати понуде кратким путем обраћајући се писмено непосредно што већем броју лица, чије се понуде могу узети у обзир саобразно § 154 став 1 и објављујући то у самом надлештву на приступачном и видном месту за то одређеном.

(²) Ако је вредност посла већа од 20.000.— динара, позив за подношење понуде са изводом услова мора се, поред објаве у надлештву, објавити у службеном листу бановине и у једном од месних дневних листова, ако таквих нема у једном од листова у седишту Банске управе на чијој се територији место налази, а на територији управе града Београда у „Службеним новинама”.

(³) Било да се понуде прибављају по ставу 1 или по ставу 2 мора се саопштити односно објавити рок до кога се понуде могу подносити (§ 155 став 3) и ко је од чланова комисије овлашћен за пријем понуда.

(⁴) Понуда мора садржавати изјаву понуђача да су му услови познати и цену означену на начин како се у условима тражи.

(⁵) Понуде се предају непосредно овлашћеном члану комисије који о пријему издаје потврду.

(⁶) Првог наредног радног дана по истеку рока за пријем понуде комисија приступа отварању понуда и подноси их наредбодавцу односно помоћном наредбодавцу са својим извештајем и мишљењем, која је од тих понуда најповољнија.

§ 157

(¹) Понуде из § 156 које не садрже изјаву и цену саобразно ставу 4 § 156 нити су поднете на начин ни у року прописаном у ставу 3 и 5 § 156, као и оне понуде које су противне тач. 3, 4, 5, 6 и 7 става 1 § 139 не могу се узети у поступак и сматрају се као да нису ни поднете.

(*) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац доноси одлуку о уступању посла ако су понуде поднела, и то у случају става 1 § 156 најмање три, а у случају става 2 § 156 најмање два понуђача, чије се понуде по претходном ставу као и по ставу 1 § 154 могу узети у поступак, у противном наредиће да се тражење понуда понова објави у роковима који су и за прве понуде важили. Ако се на поновљено тражење понуда јаве два понуђача уступиће посао повољнијем, а ако се јави само један понуђач закључиће са њим непосредну погодбу у смислу тач. 13 § 145.

(*) Ако је вредност посла већа од 10.000.— динара дужан је понуђач у року који му се има одредити у одлуци о уступању посла који не може бити дужи од 15 дана положити јемство. Неполагање јемства у остављеном року повлачи раскид уговора и одговорност понуђача за штету коју држава буде претрпела. Као јемство могу се примити јемства из тач. 1, 2, 3 и 5 § 122.

§ 158

Наређења §§ 153 и 154 важе и у случају закључења уговора путем писмене понуде.

Заједничке одредбе

§ 159

(1) Понуђач коме је посао уступљен дужан је положити таксу за уговор по закону о таксама.

(2) Неплаћање таксе за уговор повлачи раскид уговора на штету понуђача.

§ 160

Сауговорач државе је дужан у свему извршити примљене обавезе по уговору. У противном наредбодавац односно помоћни наредбодавац ће уговор одмах раскинути.

§ 161

(1) У случају да се у току извршења уговора појави потреба за измену или допуна уговорених услова може се таква допуна или измена извршити по сагласности обе уговорне стране, ако се потреба за то појављује као неопходна последица измењених прилика и околности, које се нису могле предвидети у моменту закључења уговора.

(2) Одлуку о изменама и допунама доноси Министар финансија по претходном саслушању Одбора за оцену државних набавака у чији састав у овом случају улазе по један члан Главне контроле и Државног савета које одређују њихови председници.

(3) Ако по уговору који се мења и допуњује сума коначно ангажованог расхода прелази 1.000.000.— динара одлуку доноси Министарски савет на предлог Министра финансија, а по саслушању одбора из става 2.

(4) Уговори који су одобрени законом могу се мењати и допуњавати само путем закона.

§ 162

(1) Изузетно од поступка прописаног у § 161 може наредбодавац односно помоћни наредбодавац који је донео одлуку о уступању посла односно одобрењу погодбе, на захтев сауговорача, својом писменом одлуком продужити уговорене рокове најдуже за 30 дана. Овим правом може се наредбодавац односно помоћни наредбодавац користити само једанпут за исти рок. Ако је продужење рока дуже има се поступити по § 161.

(2) Захтев сауговорача за продужење рока мора бити поднет пре истека уговореног рока. Ако продужење одобрава наредбодавац односно помоћни наредбодавац, по праву из претходног става, одлука мора бити донета најдаље у року од 10 дана по истеку уговореног рока, а ако се има поступити по § 161 мора у том року бити донета

одлука за поступак по том законском пропису. У случају неизвршења обавезе о року услед несавладљиве сметње (вис мајор) захтев сауговорача мора бити поднет у року од 10 дана од дана настале несавладљиве сметње, а најдаље у року од 5 дана од дана истека уговореног рока; одлука о продужењу рока односно за поступак по § 161 мора бити донета најдаље за 20 дана од истека уговореног рока. По истеку ових рокова не може се тражити продужење рокова, нити се рокови могу продужавати, и уговор се мора раскинути.

(*) Сауговорач, коме је рок продужен, дужан је платити за сваки дан продужења, почев од дана истека уговореног рока 2.— динара од сваке хиљаде укупне вредности уговореног посла у корист Инвалидског фонда, сем случаја ако докаже да га је у извршењу обавезе о року омела несавладљива сметња (вис мајор), или неизвршење истог уговора од стране државе, што се мора утврдити посебном одлуком надлежног наредбодавца односно помоћног наредбодавца.

§ 163

(1) Пријем извршеног посла по уговору врши се комисијски, изузев случаја из тач. 1 § 145. Комисија мора имати најмање три члана и одређује је наредбодавац односно помоћни наредбодавац из реда чиновника. Изузетно ако је вредност посла мање од 10.000.— динара може комисија за пријем бити састављена по ставу 2 § 145. Чланови комисије одређују се у одлуци о уступању посла односно о одобрењу погодбе, а ако је извршење посла везано са роком, на 10 дана пре истека рока.

(2) Ако је у питању набавка ствари и материјала чланови комисије не могу бити чиновници који су руковаоци тих ствари и материјала, а код грађевинских радова чиновници који су били режисери или су вршили надзор над извршењем тих радова.

(*) У случају спора између сауговорача и комисије за пријем, сауговорач има право тражити вештачење по спорним питањима, и то у року од 5 дана од дана кога му је одлука комисије саопштена. Вештачење врши комисија од три члана од којих по једног одређује наредбодавац односно помоћни наредбодавац и сауговорач, а они бирају трећег који је у исто време и претседник комисије вештака. Трошкове овог вештачења сноси страна на штету које је комисија вештака донела одлуку.

(4) Дужност је комисије за пријем као и комисије вештака да утврди, да ли предмет уговора одговара уговорним условима, и да на основу тога донесе одлуку, да ли се предмет уговора прима или одбацује. Оне не могу доносити никакве друге одлуке нити чинити предлоге, нити се такве одлуке и предлози могу примити.

(6) Комисије решавају већином гласова.

(6) Одлука комисије вештака по питањима, за која је она по ставу 4 надлежна, обавезна је и за државу и за сауговорача. Њени чланови одговорни су за своје одлуке кривично и материјално.

(7) Чланови комисије за пријем, у случају пријема предмета уговора који не одговара уговорним условима поред кривичне одговорности, одговарају пред Главном контролом за све суме које се по таквој њиховој одлуци имају сауговорачу исплатити.

(8) Ако је уговором предвиђен рок гарантовања, коначан пријем врши се по истеку гарантног рока путем комисије, за састав и рад које важе одредбе претходних ставова у погледу комисије за пријем.

§ 164

(1) У случају да комисија за пријем односно комисија вештака нађе, да је сауговорач само делимично извршио уговор, наредбодавац односно помоћни наредбодавац је дужан уговор одмах ра-

скинути, ако одбачени део износи више од 30% уговорене вредности целог посла.

(*) Ако пак комисија нађе да одбачени део износи мање од 30%, наредбодавац односно помоћни наредбодавац може оставити сауговорачу рок за испуњење обавезе. Овај рок не може бити дужи од 30 дана и почиње тећи од дана одлуке о продужењу рока. У овом случају сауговорач је дужан плаћати на вредност одбачене испоруке, односно неизвршеног посла казну из става 3 § 162 за време од дана истека уговореног рока. Одлука о продужењу рока мора се донети најдаље за 10 дана од дана комисијске одлуке, у противном уговор се раскида.

(*) Ако сауговорач ни у року остављеном по предњем ставу не испуни обавезу у потпуности уговор ће се у погледу неизвршеног дела раскинути.

(*) Ако је одбачени део мањи од 5% укупне вредности посла, посао се може примити, ако то није штетно по сам посао, уз одбитак од уговорене цене вредности одбаченог дела. Исто тако признаће се сауговорачу вишак извршеног посла, ако не прелази 5% од укупне уговорене цене.

§ 165

(*) Вишкови радова код грађевинских радова не могу износити више од 20% од вредности погођеног главног рада. Наредбодавац односно помоћни наредбодавац који је донео одлуку о уступању посла, може сауговорачу својом одлуком одобрити вишкове радова највише до 10% вредности погођеног главног рада, за одобрење вишкова радова преко тога процента па до 20% као и у случају ако вредност вишкова прелази 100.000.— динара, потребна је сагласност Министра финансија по саслушању Одбора за оцену државних набавака. Ако вишкови радова пређу 20% од вредности уговореног главног рада, по-

ребно је одобрење Министарског савета, који своју одлуку доноси на предлог Министра финансија, а по саслушању Одбора за оцену државних набавака.

(*) Ако вишкови радова не буду уступљени сауговорачу коме је уступљен главни рад, сматрају се као нов посао и има се у свему поступити по одредбама овог закона.

(*) Вишкови радова су они радови, који су се у току извршења главног рада показали неопходно потребни, тако да их је немогуће избећи без штете по главни рад. Као вишкови радова не сматрају се они радови који предрачуном нису били предвиђени и по количини и по врсти и по јединичним ценама.

(*) Сауговорачу се могу признати само они вишкови радова за које је дато одобрење пре почетка њиховог извођења, и то по уговорним ценама за главни рад. Сауговорач је дужан одмах по одобрењу ових радова положити потребно јемство за које у свему важе одредбе овог закона.

(*) Одлуком о признању вишкова из претходних ставова као и вишкова из § 164 став 4 врши се коначно ангажовање расхода у износу признатих вишкова.

(*) Мање извршени радови одбијају се по уговореним ценама.

(*) Накнадни радови сматрају се као нов посао и има се у свему поступити по одредбама овог закона.

§ 166

(*) Наредбодавац односно помоћни наредбодавац не може уговорити плаћање унапред пре него што посао буде извршен.

(*) Од наређења из претходног става изузимају се уговори који се закључују:

1) са предузећима и заводима од которне кредитне способности;

2) са банкарским кућама које врше службу по државним јавним зајмовима;

3) уговори о закупу зграда и земљишта за државне потребе;

4) занатлијама за набавку потребних сировина у обиму у коме положи јемство, а највише до 25% уговорене цене.

(³) Плаћање на рате за један део извршеног посла може бити само, ако је то условима по којима је посао уступљен било предвиђено.

(⁴) Саговорач је дужан приликом пријема новца по уговору поднети доказ да је порезу за последње истекло тромесечје платио, односно поднети доказ о величини дуговане порезе и дати изјаву да одобрава, да му се из новца који има да прими, пореза наплати. У противном не може му се исплата из државне благајне извршити.

§ 167

Из примања саговорачева од државе, која потичу из закљученог уговора, држава има првенствено право наплате штете, коју претрпи услед неизвршења уговора од стране саговорача. Остатак служи првенствено за обезбеду обавеза саговорачевих према трећим лицима по послу који је био предмет уговора, а потом за обезбеду осталих поверилаца судским путем обезбеђених.

§ 168

Пренос уговора на другог може се извршити само по одобрењу наредбодавца који је донео одлуку о уступању посла односно одобрењу погодбе. Ако је за доношење те одлуке по овом закону била потребна сагласност Министра финансија односно Министарског савета, потребна је та сагласност и за пренос уговора, по прибављеном мишљењу Одбора за оцену државних набавака.

§ 169

(¹) У случају раскида уговора држава узима јемство у своју корист. Ако је услед раскида

уговора наступила и материјална штета за државу, положено јемство служиће за покриће штете. У случају да је штета мања од вредности јемства, остатак јемства, по наплати штете задржава држава у своју корист а ако је штета већа за вишак одговара саговорач целокупном својом имовином.

(²) Као штета сматра се и разлика у цени коју држава буде имала платити новом саговорачу са којим закључи уговор по истом послу.

(³) У случају раскида уговора по ставу 3 § 164 задржаће се од саговорача део јемства сразмерно делу неизвршене обавезе, за који део одговара држави за штету по претходним ставовима.

(⁴) Одлуку о узимању јемства у корист државе по претходним ставовима као и у случају става 5 § 142 доноси наредбодавац односно помоћни наредбодавац који је уговор и закључио. Његова је одлука коначна.

§ 170

(¹) Наредбу за повраћај јемства, ако није наступило случај из § 169, доноси наредбодавац односно помоћни наредбодавац у одлуци о доспелости плаћања, а у случају § 163 става 8 по истеку рока гарантовања и коначном пријему посла.

(²) Ако се уговорени посао имао извршити у ратама, положено јемство враћа се по ликвидацији целокупног посла.

§ 171

(¹) За расправу спорова између државе и саговорача надлежни су редовни државни судови.

(²) Који је редовни државни суд надлежан одредиће се условима.

(³) Избрани и берзански судови не могу се уговарати.

§ 172

(¹) Сауговорач сноси све државне и самоуправне дажбине по законима који су важили на дан јавног надметања, односно на дан закључења погодбе или подношења понуде ако је уговор закључен по § 155.

(²) Више плаћене државне дажбине обрачунавају се у одлуци о доспелости плаћања на терет кредита из којег се чине расходи за сам посао, ако има отвореног кредита (§ 44 став 2), а више плаћене самоуправне дажбине дужно је самоуправно тело које их је наплатило вратити сауговорачу државе.

§ 173

(¹) Ако се писменим доказима утврди да су лица, са којима су закључени уговори, из неоснованих разлога одустала од извршења својих обавеза или су у извршењу послова била несолидна, или су ма којим начином сметала извршење посла и тиме оштетила државни интерес или су при извршењу посла причињавала државним властима тешкоће или неприлике неоснованим захтевима и неумесним поступцима, или су се више пута и на тежи начин огрешиле о законске дужности послодаваца према својим службеницима и радницима или су нудила односно примала материјалне користи да би на јавном надметању учествовала или не, или су давањем материјалних користи утицала на државне службенике у погледу доношења одлука по пословима који су им уступљени — може Министар финансија на предлог наредбодавца таква лица искључити од једне до три године из учешћа у јавном надметању односно код закључења уговора путем непосредних погодаба и путем понуда.

(²) Одлука Министра финансија је правно-снажна.

(³) Ако овакве околности утврди помоћни наредбодавац доставиће случај наредбодавцу на поступак.

(⁴) Одлука о искључењу обзнаниће се у Службеним новинама.

§ 174

(¹) Државни органи чијим је радом онемогућено или ометено извршење уговора одговорни су дисциплински и материјално.

(²) Ако је сауговорач ослобођен казне из § 162 став 3 по основу неизвршења уговора од стране државе, орган који је проузроковао неизвршење уговора одговара за износ казне која би се имала платити по том законском пропису у корист Инвалидског фонда. Извиђања ове одговорности дужан је наредбодавац односно помоћни наредбодавац наредити у одлуци коју доноси по § 162 ставу 3.

§ 175

Ниједним уговором ни погодбом не може се уговорити плаћање у иностраној монети без претходне сагласности Министра финансија.

§ 176

(¹) Извођење радова у режији сматра се као изузетан начин рада и дозволиће се само онда, када то ванредна хитност, тајност, или сама природа рада и његова целисходност и корисност захтевају.

(²) Потреба и неопходност извођења радова у режији мора бити претходно и довољно образложена и оправдана.

(³) Радове у режији могу изводити само она надлештва, предузећа и установе која располажу стручним органима за њихово извођење.

(⁴) За набавку материјала и закључење уговора о извршењу режијских радова важе одредбе ове главе.

(⁵) Извођење радова у режији до 10.000.— динара одобрава надлежни наредбодавац, а преко те суме потребна је сагласност Министра финансија изузев случаја из тач. 2 § 145.

Ако је вредност радова већа од 3.000.000.— динара, потребна је и сагласност Министарског савета.

(⁶) Ближе одредбе о извршењу радова у режији прописује надлежни Министар у споразуму са Министром финансија.

§ 177

Код државних привредних предузећа и установа могу се чинити одступања од одредаба ове главе у овим случајевима:

1) код набавке сировина и полупрерађевина за државна предузећа и установе, које се баве њиховом прерадом;

2) код набавке материјала потребног за њихове радионице ради израде, оправке и преправке објеката и постројења којима се служе, као и набавке потрошног материјала за погон постројења;

3) код инвестиционих расхода;

4) код продаје њихових прерађевина и производа;

5) код набавке монополисаних предмета.

§ 178

(¹) Одступања која се дозвољавају по § 177, састоје се у следећем:

1) у случају из тач. 1, 2, 3 и 5 § 177 код предузећа и установа која имају управе (§ 186), извршење посла наређује и доноси одлуке о уступању посла односно одобрењу погодбе управа као помоћни наредбодавац изузетно од става 3 § 112 и става 2 § 113 до износа од 500.000.— динара, а преко тог износа па до динара 2.000.000.— надлежни Министар. За веће износе потребна је и сагласност Министра финансија;

2) код предузећа и установа која немају своје управе, извршење посла из тач. 1, 2, и 3 § 177 наређује и доноси одлуке о уступању посла односно одобрењу погодбе наредбодавац изузетно од става 3 § 112 до износа од 200.000.— динара;

3) у случају из тач. 4 § 177 државна предузећа и установе могу вршити непосредну продају за готов новац по ценовнику унапред прописаном од надлежног Министра или на берзи по берзанским ценама, без ограничења вредности у границама расположиве робе, а уз почек по наређењима § 224. За продају преко препродаваца (закупаца продаје на велико и мало, заступника и комисионара) као и на тржиштима, поступак и услове прописиваће надлежни Министар уредбом у сагласности са Министром финансија и по одобрењу Министарског савета;

4) у случају из тач. 5 § 177 Управа државних монопола овлашћена је да врши куповину непосредним погодбама или комисијским путем, у границама ангажованог расхода наредбом за извршење посла, или путем прикупљања писмених понуда.

(²) У свему осталом важе наређења овог закона.

§ 179

Министарски савет, на предлог Министра финансија поднет по споразуму са Министром трговине и индустрије, прописује уредбе којима се утврђују начела у погледу заштите домаће индустрије и радиности при закључењу уговора и погодба по одредбама овога закона, с тим да властице ради заштите не могу прећи 15% понуђених цена страних производа.

§ 180

Одредбе ове главе важе и за уговоре који за државу дају приходе, као и за уговоре по којима расходи падају на терет фондова и заклада или се чине изван буџетских средстава.

ГЛАВА IV — О ДРЖАВНИМ ПРИВРЕДНИМ ПРЕДУЗЕЋИМА И УСТАНОВАМА

§ 181

За образовање државних привредних предузећа и установа потребно је законско овлашћење.

§ 182

(¹) У сваком пословању државна привредна предузећа и установе морају се руководити начелима привредног газдовања: да из својих прихода покривају све своје расходе и амортизују уложене имовинске објекте обнављајући их и одржавајући их у стању способном за експлоатацију; да преко тога још дају држави чисту добит сразмерну повластицама и обиму предузећа. Од ових начела могу привредна предузећа и установе одступити само у толико у колико би доследно примењивање тих начела ишло на уштрб општих државних интереса.

(²) У случају да државна привредна предузећа и установе врше за државу или за друга државна предузећа испоруке или радове као и услуге имају право на одговарајућу накнаду. Ова накнада одређује се непосредном погодбом, ако се не постигне споразум, одлучује Министарски савет.

(³) Државна привредна предузећа и установе морају сносити све државне дажбине, уколико законским наређењима нису од тога ослобођени.

§ 183

(¹) Државни имовински објекти који су уступљени државним привредним предузећима и установама на стално искоришћавање и који су основа њиховог рада, сачињавају њихову основну главницу, а готовина, потрошни материјал, роба за продају, сировине и полупрерађевине представљају њихову обртну главницу.

(²) Основна и обртна главница, у колико није набављена туђим средствима, са фондовима сачињавају сопствена средства предузећа и установа, која припадају држави и преставаљају имовинску вредност предузећа за државу.

§ 184

(¹) Министар финансија може у случају привременог недостатка у обртној главници учинити државним привредним предузећима и установама привремене позајмице из државне готовине уз камату коју он утврђује. У истом циљу, а по претходном одобрењу Министра финансија, могу државна предузећа и установе закључити краткорочне позајмице и непосредно на новчаном тржишту.

(²) Средства за инвестиције као и средства за повећање обртног капитала могу се набавити и државним кредитним операцијама или непосредним задужењем дотичног предузећа или установе на новчаном тржишту. О таквим задужењима одлучује Министарски савет по предлогу који подноси ресорни министар у споразуму са Министром финансија. Државне позајмице и непосредна задужења употребиће дотично привредно предузеће или установа на повећање своје основне или обртне главнице, а потребне износе за анuitете предвидиће као материјални расход у свом буџету.

§ 185

Државна привредна предузећа и установе могу за позајмице из § 184 заложити и теретити своју имовину и то код краткорочних позајмица по претходном споразуму са Министром финансија, а за инвестиционе позајмице по одобрењу Министарског савета.

§ 186

(¹) Државним привредним предузећима и установама управља министар у чији ресор спадају.

(²) За свако предузеће и установу или за више њих са сличним задацима и пословима може образовати ресорни министар по одобрењу Министарског савета управу која је њему непосредно подређена.

(³) Управа се састоји према потреби и обиму предузећа из три до девет чланова, који се постављају Краљевим указом на предлог ресорног министра. Директор односно управник дотичног предузећа и установе по своме положају је члан Управе са правом гласа.

§ 187

(¹) Начин управљања, круг рада и задатке сваког државног привредног предузећа и установе прописује Министарски савет организационом уредбом на предлог ресорног Министра и по претходном саслушању Министра финансија.

(²) Организациона уредба одређује: како се образује управа, на који начин иста доноси своје одлуке, предлоге и мишљења и врши надзор над целокупним пословањем предузећа, које су одлуке и послови задржани одобрењу Министра као врховног управљача, шта се преноси у надлежност управе или директора односно управника као помоћне управљаче предузећа односно установе.

(³) Организационом уредбом не може се пренети на помоћне управљаче:

1) доношење уредаба, правилника и прописа са општим важењем и начелних упуштава за пословање предузећа и установа;

2) подношење предлога годишњег предрачуна као и годишњег пословног извештаја са рачунима губитка и добитка;

3) врховни надзор над пословањем предузећа.

§ 188

(¹) Чланови управе одговорни су као пуномоћници државе за своје одлуке, предлоге и

мишљења. Они одговарају солидарно за штету која би настала несавесним или немарним вршењем њихове дужности, у колико код доношења дотичне одлуке или предлога нису одвојили своје мишљење.

(²) Чланови управе не могу се уздржати од гласања односно од учествовања код доношења одлука, предлога или мишљења управе, а своје одсуство од рада морају правдати.

(³) Члановима управе припада за њихов рад награда. Облик и висину награде одређује ресорни министар у споразуму са Министром финансија.

§ 189

(¹) За сваку одлуку Министра као врховног управљача предузећа потребан је предлог односно мишљење управе.

(²) У колико министар у својој одлуци отступи од предлога или мишљења управе, чланови њени ослобођени су одговорности коју иначе сnose за своје одлуке, предлоге, мишљења.

§ 190

(¹) Према потреби предвиђа организациона уредба за контролу пословања појединог предузећа и нарочито Надзорно веће.

(²) Надзорно веће се састоји из три до пет чланова, које поставља Министар као врховни управљач предузећа.

(³) Надзорно веће упућује своје извештаје о извршеним прегледима Министру, Управи и Главној контроли.

(⁴) Где постоји Надзорно веће чланови Управе изузев директора односно управника, ослобођени су одговорности у погледу вршења рачунске и књиговодствене контроле над предузећем.

(⁵) У погледу одговорности и награде чланова Надзорног већа примењује се наређење § 188 овог закона.

§ 191

(¹) Пословна година државних привредних предузећа и установа поклапа се са државном буџетском годином.

(²) За отступање од правила из претходног става потребна је одлука Министарског савета донета на предлог надлежног министра а по саслушању Министра финансија.

§ 192

Државна привредна предузећа и установе које примају дотацију (§ 32) покривају своје расходе првенствено сопственим приходима и само уколико им ови недостају могу користити дотацију.

§ 193

(¹) О свом пословању воде државна привредна предузећа и установе рачунске књиге по начелима двојног књиговодства на начин да могу у свако доба утврдити стање своје имовине и кретање својих расхода и прихода.

(²) Од наређења по претходном ставу могу по одобрењу Министра финансија отступити само она привредна предузећа и установе које немају претежни привредни карактер и које не располажу сопственим средствима (§ 183 став 2).

§ 194

(¹) Пословање државних привредних предузећа и установа мора се вршити по утврђеном нацрту газдовања, који је и основ за израду годишњег предрачуна расхода и прихода.

(²) Државна привредна предузећа и установе које врше своје пословање по наређењима § 193 став 1 не показују у предрачуна расхода оне инвестиционе расходе које врше на терет извршених и одобрених редовних отписа, већ само оне који

су им одобрени у сврху повећања њихове основне главнице (§ 18 став 7).

(³) За израду предлога буџета као и за његово извршење важе и за државна привредна предузећа и установе одредбе главе I.

§ 195

(¹) Државна привредна предузећа и установе приликом образовања своје основне и обртне главнице приступају процени (инвентарисању) своје имовине.

(²) Код процене својих имовинских објеката морају се државна привредна предузећа и установе држати следећих начела:

1) Основна актива процењује се при утврђивању основне главнице по својој прометној вредности, а после тога поступа се са њоме по § 196 и § 201 става 2 овога закона.

2) Обртна актива процењује се и то:

а) готовина по номиналној вредности, а стране валуте по њиховом просечном курсу у последњем месецу пословне године;

б) потрошни материјал и залихе сировина највише по набавној цени, узевши у обзир трошкове довоза и смештања;

в) залихе производа (полупрерађевине и готове робе) по цени производње, ако је нижа од тржишне, иначе највише по тржишној цени;

г) хартије од вредности обрачунавају се по просечном курсу у последњем месецу пословне године код предузећа којима служе као предмет пословања, а код осталих највише по набавној цени;

д) сигурна потраживања показују се у пуној вредности, дубиозна у вероватној вредности, а неутерива отписују се у целости, водећи о њима и даље евиденцију у смислу § 225 став 2;

ђ) позајмице, дугови и обавезе показују се према стварном стању по односним рачунима на дан закључка пословне године.

(³) Државна привредна предузећа и установе из § 193 став 2 поступају са својом имовином по наређењима Главе V.

§ 196

(¹) Редовно смањење вредности имовинских објеката узимају државна привредна предузећа и установе приликом процене из претходног параграфа у обзир редовним годишњим отписима, а ванредне штете и губитке ванредним отписом.

(²) Ресорни министар у споразуму са Министром финансија издаје упуства о начину израчунавања редовних годишњих отписа и доноси решење о ванредним отписима.

(³) Извршени и одобрени редовни отписи служе за обнављање имовинских објеката државних привредних предузећа и установа и могу се трошити по одобрењу Министра финансија на предлог ресорног министра. По добијеном одобрењу поступа се по наређењима Главе III.

(⁴) Која су потраживања дубиозна и у ком се износу имају умањити приликом њихове процене, одлучује Министар као врховни управљач на предлог управе према вероватној могућности њихове наплате, узевши у обзир и вредност обезбеђења. На исти начин утврђује се и неутеривост потраживања, а њихов отпис може се изузетно од наређења § 225 става 2 извршити и пре завршетка судског односно управног извршног поступка.

(⁵) Редовни годишњи отписи морају се уносити у предрачун расхода као материјални расходи; ванредни отписи покривају се из резервних фондова а уколико ових нема, морају се предвидети као нередовни расходи у наредном буџету.

(⁶) Отписи преко буџетских кредита могу се извршити на терет остварених вишкова прихода,

а по одобрењу Министарског савета може се њихово обрачунавање и поделити на више пословних година или се пак могу остварити смањењем сопствених средстава (нарочито фондова) привредних предузећа.

§ 197

После извршених отписа и дотација фондовима, састављају државна привредна предузећа и установе из § 193 став 1 годишњи рачун губитка и добитка и рачун изравнања.

§ 198

(¹) По рачуну губитка и добитка расходе представљају: припадљности особља, управни и производни трошкови, камате које предузеће и установа плаћа, отписи, награде и дотације фондова, а приходе: сви приходи, дотације (§ 32) и камате које предузећа и установе наплаћују. Разлика за коју је задужење по рачуну губитка и добитка мање од одужења изражава чисту добит предузећа и установе, а разлика између већег задужења од одужења губитак предузећа и установе.

(²) Чиста добит државних привредних предузећа и установа буџетски је приход државне управе. Губитак државних привредних предузећа као и губитак државних установа преко дотације, покрива се из резервних фондова уколико их има или смањењем основне или обртне главнице.

(³) Сем рачуна губитка и добитка састављају државна привредна предузећа и установе и рачун расхода и прихода по наређењима § 94 став 1 који је саставни део државног завршног рачуна.

§ 199

(¹) Активу по рачуну изравнања сачињавају сви имовински објекти предузећа на дан закључка пословне године. Актива се дели:

1) на основну активу (непокретности са инсталацијама, постројења, инвентарски предмети);

2) на обртну активу (готовина, сировина, производи, хартије од вредности, потраживања, удели у другим предузећима);

3) на рачунску активу коју сачињавају пролазна књижења, расходи плаћени за наредну пословну годину и необрачунати приходи из текуће пословне године.

(²) Пасиву по рачуну изравнања сачињавају сва задужења, позајмице и обавезе, којима је предузеће оптерећено на дан закључка пословне године. Пасива се дели:

1) на сопствена средства предузећа (основна и обртна главница и фондови);

2) на туђа средства (позајмице, дугови за потрошни материјал, сировине и полупрерађевине);

3) на рачунску пасиву, коју сачињавају пролазна књижења, неподмирене обавезе за текућу пословну годину и приходи остварени за рачун наредне пословне године.

§ 200

Закључење поравнања у спорним питањима, у случајевима несигурности спора односно када материјални разлози чине поравнање за предузећа односно установе повољнијим, до спорног износа од 200.000.— динара спада у надлежност Министра као врховног управљача предузећа, који своју одлуку доноси по предлогу управе и по саслушању надлежног Државног правобраниоштва; преко тога па све до износа од 1.000.000.— динара потребна је претходна сагласност Министра финансија, а преко тих граница одобрење Министарског савета.

§ 201

(¹) Према природи свога пословања могу државна привредна предузећа и установе образовати разне фондове из своје чисте добити. Сврха и на-

чин образовања оваквог фонда мора се јасно одредити организационом уредбом. За исту сврху, може постојати само један фонд.

(²) Државна привредна предузећа и установе образоваће резервни фонд, који дотирају из своје чисте добити и који служи за покриће губитака, нарочито за отпис дубиозних и неутеривих потраживања.

(³) Оснивање фондова који нису предвиђени организационом уредбом, одобрава на предлог управе надлежни министар у споразуму са Министром финансија.

(⁴) Ако део чисте добити који се дотира фонду није предвиђен законом или организационом уредбом, утврђиваће га на предлог управе ресорни министар, у споразуму са Министром финансија за сваку пословну годину.

§ 202

(¹) Државна привредна предузећа и установе, које располажу обртном главницом, врше набавке материјала (потрошног материјала) сировина и полупрерађевина из своје обртне главнице, а утрошак материјала надокнађује се односним рачунима материјала на терет буџетских партија и позиција намењених утрошку материјала.

(²) Набавка материјала из обртне главнице може се вршити независно од буџетом накнађених износа но с тим, да стање материјала крајем пословне године не сме прекорачити укупну вредност обртне главнице.

(³) Државна привредна предузећа и установе без обртне главнице врше све своје набавке на терет својих буџетских кредита.

ГЛАВА V — О ДРЖАВНОЈ ИМОВИНИ

§ 203

(¹) Државну имовину сачињавају јавна добра, непокретности и покретности као и стварна права и потраживања, која припадају држави.

(*) При утврђивању чисте државне имовине узимају се у обзир и стварна права и обавезе, које терете државну имовину.

§ 204

Државна имовина дели се на:

- 1) јавна добра, која служе општој употреби;
- 2) имовину државне управе;
- 3) имовину државних привредних предузећа и установа;
- 4) имовину без нарочитог опредељења;
- 5) имовину државних фондова и заклада.

§ 205

Министри и банови могу своје право управљања државном имовином пренети на помоћне наредбодавце као управљаче.

§ 206

(*) Стање и вредност државне имовине мора се водити у рачунским књигама према наређењима овог закона и упуштима које прописује Министар финансија.

(*) Орган рачуноводства, који по примљеним наредбама надлежног управљача води рачунске књиге о државној имовини, одговорни је рачунополагач државне имовине.

(*) Државни службеници, којима надлежни управљачи повере на руковање државне имовинске објекте, одговорни су руковаоци и као такви помоћни су органи наредбодавца — управљача и рачунополагача.

§ 207

(*) Вредност јавних добара, непокретности и покретности, које су прибављене куповином или израдом у режији, показате се у рачунским књи-

гама по њиховој набавној односно производној цени.

(*) Поклоњена или завештана јавна добра, непокретности и покретности показате се по прометној вредности на основу комисијске процене. На исти начин показате се и вредност јавних добара, непокретности и покретности за које набавна или производна цена није позната.

(*) Уступање јавних добара, непокретности и покретности из управе једног у управу другог надлештва, предузећа, или установе врши се по вредности по којој су дотле биле вођене.

§ 208

(*) Расходи за одржавање јавних добара, непокретности и покретности показују се у буџету као материјални расходи и не повећавају њихову вредност.

(*) Стварно утрошени инвестициони расходи показују се као прираст вредности државне имовине.

§ 209

(*) Државне установе и надлештва које не привређују, не врше отпис ради амортизације вредности својих имовинских објеката, већ расходују само отуђене или због неупотребљивости уништене имовинске објекте.

(*) Државна привредна предузећа и установе узимају годишњим отписом у обзир смањење вредности својих имовинских објеката.

§ 210

Јавна добра се пописују и о њима се воде рачунске књиге само онда, ако имају односно кад стекну проценљиву вредност.

§ 211

(1) Јавним добрима управља Министар у чију надлежност према својој природи спадају.

(2) Надлежни Министар одређује начин опште употребе јавних добара и брине се за њихово одржавање и усавршавање.

§ 212

(1) За предају државних имовинских објеката општој употреби као и за отуђење пописаних јавних добара потребно је законско овлашћење.

(2) За поверавање државних јавних добара самоуправним телима на управљање потребно је одобрење Министарског савета по предлогу надлежног Министра у споразуму са Министром финансија.

(3) Непописана јавна добра може надлежни Министар у споразуму са Министром финансија предати управним решењем на употребу појединцима, у колико то није на штету јавних интереса, но само на ограничено време од највише 90 година и под условом да се предаја на употребу може опозвати управним решењем без права на накнаду, чим буду то државни интереси захтевали.

§ 213

(1) Државне непокретности служе у првом реду за потребе државне управе. Само преко тих потреба могу се она предати на искоришћавање државним привредним предузећима и установама, односно предузећима и установама, у којима држава учествује. Државне непокретности без нарочитог опредељења искоришћује Министар финансија у циљу стварања државних прихода.

(2) За предају државних непокретности без нарочитог опредељења на употребу државне управе или државне привреде или самоуправних

тела потребно је одобрење Министарског савета по предлогу Министра финансија.

(3) Министар финансија стараће се да поједина надлештва и установе државне управе и државне привреде не држе непокретности преко својих потреба и да по одобрењу Министарског савета одузима, додељује и замењује државне непокретности између њих.

(4) Министар финансија може по одобрењу Министарског савета заменити државне непокретности за непокретности самоуправних тела, државних фондова и заклада, верских или хуманих установа или друштава, ако је то у интересу општих циљева, а држава од тога нема штете. На исти начин могу се заменити државне непокретности и за непокретности приватних лица ако се тиме избегавају расходи за експропријацију или постигне заокруживање (арондација) поседа, односно ако се држава за разлику обештети.

§ 214

(1) Непокретностима државне управе и привреде управља Министар у чију надлежност према својој природи спадају, а државним непокретностима без нарочитог опредељења Министар финансија.

(2) Непокретностима у служби више министарстава управља Министар кога Министарски савет одреди, а трошкови одржавања поделиће се сразмерно на поједина Министарства, која своје кредите уступају Министру одређеном за управљање.

§ 215

(1) За издавање под закуп слободних делова непокретности државне управе надлежан је Министар ако закупни рок не премашује годину дана и ако једногодишња закупнина не прелази износ од 100.000.— динара.

(²) За издавање под закуп непокретности државне привреде надлежан је Министар као управљач, ако закупни рок не премашује 3 године и ако годишња закупнина не прелази износ од 500.000.— динара.

(³) Издавање под закуп државних непокретности преко ограничења из става 1 и 2 па све до закупног рока од 5 година и једногодишње закупнине од 1.000.000.— динара подлеже одобрењу Министра финансија, који је у наведеним границама надлежан и за издавање под закуп државних непокретности без нарочитог опредељења.

(⁴) Издавање под закуп државних непокретности преко граница из претходног става одобрава Министарски савет по предлогу Министра финансија.

(⁵) Приходи од закупа државних непокретности државне управе и оних без нарочитог опредељења показују се као редовни приходи државне управе, а приходи од закупа непокретности државних привредних предузећа и установа као редовни приходи дотичних предузећа и установа.

§ 216

(¹) Државне непокретности могу се отуђити само на основу законског овлашћења.

(²) Изузетно непокретности државне привреде као и оне без нарочитог опредељења могу се отуђити ако не доносе приход или не доносе приход сразмеран њиховој прометној вредности или ако је њихово одржавање скопчано са несразмерним трошковима према приходима које даје или ако се од више година налазе у државини других лица, која их користе без накнаде.

(³) Коначну одлуку о продаји државних непокретности из претходног става, доноси надлежни Министар у сагласности са Министром финансија кад њихова вредност не прелази 100.000.— динара; преко ове суме до 1.000.000.— динара по одобрењу Министарског савета, а за вредности

преко 1.000.000.— динара потребна је сагласност Финансијских одбора народног прегставништва.

(⁴) Приходи од продаје или замене непокретности државне управе и оних без нарочитог опредељења показује се као нередовни приходи државне управе, а приходи од продаје или замене непокретности државних привредних предузећа и установа показује се као нередовни приходи дотичних предузећа и установа.

§ 217

(¹) Продаја или издавање под закуп државних непокретности врши се по наређењима Главе III, с тим да се продаја или издавање под закуп може извршити непосредном погодбом односно закључењем уговора путем писмених понуда, ако продајна вредност непокретности не прелази 20.000.— динара односно ако закупнина не прелази 40.000.— динара годишње. Закуп у овом случају не може трајати дуже од 3 године.

(²) За отуђење по претходном ставу и за отплаћивање откупнине државних непокретности у оброцима потребно је одобрење Министарског савета.

§ 218

(¹) Државне покретности које не служе потрошњи, продаји или преради, инвентарски су предмети и њихово стање и вредност показује се у инвентару покретности.

(²) Стање и вредност потрошног материјала, робе за продају, сировина и полупрерађевина показују државна привредна предузећа и установе као своју активу у рачуну изравнања. Државна надлештва и установе која не привређују, не показују потрошни материјал по вредности, већ само по количини и врсти, а набавка истог буџетски је расход.

(³) Покретности државне управе пописују надлештва и установе, којима припадају а покретности

државних привредних предузећа и установа, њихове управе.

(⁴) Новац, хартије од вредности и драгоцености, који се морају чувати у благајнама, не сматрају се покретностима у смислу овог параграфа. Њихово стање и вредност показују државне благајнице у својим књигама по наређењима Главе II.

§ 219

(¹) Набавку покретности за државу врше надлежни наредбодавци по наређењима Главе III.

(²) Дужност је сваког наредбодавца да набављене инвентарске предмете преда на употребу или на чување одговорним руковооцима, односно да за набављени потрошни материјал одреди одговорног руковооца и да се стара о стручном надзору над употребом инвентарских предмета и над потрошњом материјала.

§ 220

(¹) Руковооци покретним стварима дужни су да непотребне им предмете пријаве надлежном управљачу, да би их доделио другима или изложио јавној продаји. На исти начин поступа се и са предметима који су дотрајали или постали неупотребљиви.

(²) Дотрајалост и неупотребљивост инвентарских предмета и потрошног материјала утврђује се проценом комисије, коју ће по извештају одговорног руковооца одредити надлежни управљач.

(³) Продаја инвентарских предмета и потрошног материјала врши се по наређењима Главе III.

(⁴) Приходи од продаје покретности државне управе показује се као нередовни приходи државне управе, а државна привредна предузећа и установе показују их као своје нередовне приходе.

(⁵) Ако су дотрајали и неупотребљиви инвентарски предмети и потрошни материјал без сваке продајне вредности и ако се ни поједини њихови

делови не би могли корисно употребити у државном газдинству, приступиће се њиховом комисијском поништају.

§ 221

(¹) Стварна права пописују се заједно са стварима за које су везана и то по вредности коју претставља њихово остварење, односно њихов откуп.

(²) Право залога на туђим стварима води се заједно са потраживањима која су том залогом обезбеђена.

§ 222

(¹) О државним потраживањима воде се текући рачуни (активни текући рачуни) са ознаком износа, рока доспелости, каматне стопе и осигурања наплате.

(²) У случају ако за државна потраживања није одређен рок доспелости, сматра се да су иста доспела са роком који је означен у позиву за њихово подмирење, а ако је за њих одређена камата законом, уговором или пресудом, а није утврђена каматна стопа, наплаћиваће се од дана њихове доспелости камата у висини есконтне стопе Народне банке.

(³) Казне у новцу не воде се као државна потраживања.

§ 223

Државни зајмови могу се закључивати само на основу законског овлашћења. Ово важи и за издавање позајмица из државне имовине.

§ 224

(¹) Нико нема права на почек за доспела плаћања држави.

(²) Изузетно почек се може одобрити:

1) за плаћања државних дажбина по односним специјалним законима;

2) за потраживања по уговорима само ако су бар до 20 % обезбеђена залогом, хипотеком или јемством. У овим случајевима наредбодавац може дати почек за доспела плаћања држави која не прелазе 100.000.— динара највише за 6 месеци. Преко тога рока па до године дана ако доспело плаћање износи мање од 1.000.000.— динара почек одобрава ресорни Министар по сагласности Министра финансија, а за одобрење почека преко тих граница Министарски савет на предлог Министра финансија. Ово право наредбодавац не може пренети на помоћне наредбодавце.

(*) Одобрење почека не прекида укамаћивање потраживања.

§ 225

(*) За измену уговорених потраживања у погледу износа, рокова плаћања или каматне стопе важе наређења Главе III овог закона о измени уговора.

(*) Неутерива државна потраживања отписују се, но отпис не разрешава дужника обавезе према држави ако се доцније утврди могућност наплате. Неутеривост државних потраживања утврђује се судским или управним извршним поступком. На основу утврђене неутеривости Министар финансија доноси решење о отпису.

(*) У погледу неутеривих и дубиозних потраживања државних привредних предузећа и установа важе наређења Главе IV.

§ 226

О државним обавезама (дуговима) које нису књижене као задужења по буџетским партијама, воде се текући рачуни (пасивни текући рачуни) са ознаком износа, рока доспелости и каматне стопе као и датих обезбеђења.

§ 227

(*) За терећење државне имовине залогом или јемством као и за терећење државних непокретности потребно је законско овлашћење. Исто тако могу се државни приходи заложити или издати под закуп само на основу законског овлашћења.

(*) Изузетно од претходног става Министар финансија је овлашћен:

1) да за остварење неодложивих потреба преузима јемство за обавезе самоуправних тела, за које држава наплаћује прирезе. Укупан износ ових јемстава не може у току једне године бити већи од 50.000.000.— динара;

2) да терети државне непокретности службеностима до укупне вредности од 1.000.000.— динара годишње у колико вредност поједине службености не прелази износ од 200.000.— динара.

(*) Министар финансија је овлашћен да закључи судска поравнања у спорним питањима у случајевима несигурности спора, односно када материјални разлози чине поравнања за државу повољнијим, и то код спорних износа до 1.000.000 динара, а преко тог износа по одобрењу Министарског савета.

(*) Државна привредна предузећа и установе могу се равњати, заложити и теретити своју имовину по наређењима Главе IV.

§ 228

(*) У приватним привредним предузећима могу државна привредна предузећа учествовати само у случајевима, ако је јемство ограничено, ако то траже општи интереси и ако је држава себи осигурала уплив на управу и надзор предузећа, сразмерно уложеним средствима. Одлуку по овоме доноси Министарски савет на предлог Министра финансија, а ако је износ учешћа већи од 5.000.000.— динара потребна је сагласност финансијских одбора Народног претставништва.

(*) Кредитирање приватних привредних предузећа из државних средстава или давање јемства за њих, може се одобрити само ако су у питању општи интереси и ако је исплата односно дато јемство обезбеђено. На оваква кредитирања или јемства примењује се аналогна наређења из претходног става.

§ 229

(1) За оснивање фондова или заклада из државне имовине, или из државних прихода, или искоришћавањем државних права и повластица, или из нарочитих општих намета потребно је законско овлашћење.

(2) Фондовима и закладама из претходног става управља Министар, у чију надлежност спадају.

(3) Руковаоци и рачунопологачи државних фондова и заклада могу бити само државна надлештва, државна привредна предузећа и установе и државни новчани заводи.

(4) У погледу имовине државних фондова и заклада, њених управљача, рачунопологача и руковаоца примењују се аналогно законски прописи за државну имовину, а у погледу расхода и прихода законски прописи који важе за државне расходе и приходе.

(5) Од наређења из § 16 став 1 тач. 3 изузимају се фондови и закладе Министарства војске и морнарице као и фондови и закладе државних привредних предузећа и установа, у погледу којих важе наређења Главе IV.

(6) О свом пословању воде државни фондови и закладе рачунске књиге, састављају рачуне расхода и прихода односно губитка и добитка и рачун изравања сходно наређењима Главе IV.

ГЛАВА VI — О НАДЗОРУ И КОНТРОЛИ

§ 230

Министар финансија врши преко својих органа надзор над свима надлештвима, предузећима и установама, државним фондовима и закладама, који ма по ком основу у име државе примају, држе или издају новац или благајничке вредности или пак рукују инвентарским предметима или потрошним материјалом, као и над оним самоуправним и приватним установама које држава материјално помаже.

§ 231

(1) Пуномоћства и налоге за прегледе издаје Министар финансија.

(2) Орган Министра финансија одређен за преглед има се са својим пуномоћством и налогом за преглед пријавити старешини надлештва, предузећа или установе, за чији је преглед одређен, а овај је дужан да га помаже да му даје тражена објашњења и стави на располагање списе, рачуне, књиге и исправе, које буде тражио.

(3) Орган Министра финансија одређен за преглед има права да утврди: стање благајница као и инвентарских предмета и стоваришта материјала и да испитује да ли су сви на законима основани приходи наплаћени; да ли су учињени расходи основани на законским прописима и на буџету; да ли су уредно обрачунати и књижени; да ли су наредбодавци код својих наредаба у погледу државне имовине поступили по овом закону; да ли су рачунопологачи правилно извршили наредбе надлежних наредбодаваца и да ли су њихови благајнички налози издавани на основу наредбодавчевих наредаба; да ли су контролни органи рачуноводства и органи финансијских дирекција уредно и правилно вршили своју дужност; да ли ру-

коваоци имају за свако издавање и примање уредне налоге надлежних рачунопологача.

§ 232

(¹) Орган Министра финансија одређен за преглед мора свој пут и поверени му задатак чувати у тајности и одговара дисциплински за повреду ове тајне; а материјално за штету која није била на време спречена услед његовог немарног вршења инспекционе службе.

(²) Ако орган приликом свог прегледа утврди мањак у новцу и материјалу, позваће одговорна лица да штету одмах надокнаде, а ако они то не учине тражиће код надлежног суда обезбеђење за државу.

(³) Надлежни суд је дужан да одмах поступи по тражењу из претходног става и код тога за суд је обавезно рачунско стање како га је утврдио одређен орган Министра финансија.

(⁴) По свршеном послу одређени орган подноси Министру финансија извештај о своме раду са својим примедбама о свима неправилностима које је прегледом утврдио. На основу овог извештаја Министар финансија доноси одлуку о даљем поступку.

(⁵) Министар финансија правда стављено обезбеђење тужбом пред Главном контролом у року од 6 месеци по пријему извештаја одређеног органа за преглед.

§ 233

Орган Министра финансија има у случају опасности од даље штете за државну имовину право, да од непосредног старешине тражи смењивање благајника и руковаоца државном имовином. Дужност је старешине да овај захтев одмах изврши, у противном носи лично сву одговорност за штету, коју би држава претрпела услед неизвршења таквог захтева.

§ 234

Директори финансијских дирекција имају права одређивања органа за преглед њима подручних надлештава и установа. Одређени орган има сва права и дужности органа који одређује Министар финансија, а директору припада право из § 232 става 4 и 5.

§ 235

Рачунску контролу над рачунопологачима и руковаоцима државном имовином врши Одељење државног рачуноводства Министарства финансија и отсеци рачуноводства финансијских дирекција, којима исти, према упутствима и наређењима Министра финансија, упућују своје извештаје и обрачуна по примањима и издавањима односно о приходима и расходима.

§ 236

(¹) О неуредностима и неправилностима, које се утврде рачунском контролом из претходног параграфа састављају се примедбе и упућују надлежним рачунопологачима односно руковаоцима на извршење.

(²) Рок за поступак по примедбама не може бити краћи од 8 нити дужи од месец дана. О продужењу овог рока одлучује надлештво, које је исправку односно одговор тражило. Исто надлештво је и надлежно да одбаци или уважи правдање рачунопологача односно руковаоца.

(³) Ако рачунопологач или руковалац и после опомене не изврши наређене исправке или не одговара на примедбе, сносиће трошкове органа који буде упућен на лице места ради посвршавања тих послова, а ако за државу има штете подићи ће се тужба Главној контроли.

§ 237

(¹) Непосредну контролу над руковаоцима државном имовином и имовином државних фондова и заклада врши њихов наредбодавац одно-

сно непосредни управљач, заједно са рачунополагачем, редовним и ванредним прегледима благајница инвентарских предмета и потрошног материјала и упоређењем пронађеног стања са стањем по књигама.

(²) Редовни преглед благајница по претходном ставу мора се извршити на свршетку сваког месеца, а ванредни кад год то наредбодавац односно непосредни управљач нађе за потребно, но најмање два пута годишње.

(³) Редовни преглед инвентарских предмета и стоваришта потрошног материјала мора се вршити на свршетку сваког периода за који се закључује државни завршни рачун, а ванредни кад год то наредбодавац односно непосредни управљач нађе за потребно, но с тим да се мора ванредни преглед стоваришта потрошног материјала извршити бар један пут годишње.

(⁴) Наредбодавце односно непосредне управљаче могу код прегледа заступати њихови заменици или органи за то одређени, који солидарно са њима и рачунополагачима одговарају држави за штету, која није била на време откривена услед невршења или нехатног вршења прегледа.

(⁶) Прегледи и контрола код војске и морнарице врше се по одредбама Закона о администрацији војске и морнарице.

Прелазна и завршна наређења

§ 238

Док не буде извршена систематизација места и звања, у личним расходима показаше се звања државних службеника и број места у тим звањима према стварној потреби.

§ 239

За буџетску годину 1935/36 и њену рачунску годину важи наређење законских прописа који су важили до дана ступања на снагу овог закона. Са

благајничким налозима и државним обавезама из те године, о којима је реч у §§ 81 став 3 и 82 поступаће се по тим законским наређењима.

§ 240

(¹) Стање и вредност јавних добара, имовине државне управе и оне без нарочитог опредељења у смислу § 88 став 1 и § 206 пописаће се и показивати у рачунским књигама најдаље у року од 4 године од дана ступања на снагу овог закона. Ово важи и за државна привредна предузећа, установе, фондове и закладе, који не врше своје пословање по наређењима § 193 став 1.

(²) Државна привредна предузећа и установе, које већ показују стање и вредност својих имовинских објеката у рачуну изравнања, саобразиће попис и показивање вредности своје имовине наређењима овог закона најдаље у року од 4 године од дана његовог ступања на снагу.

§ 241

До истека рокова по претходном параграфу државни завршни рачун се састоји само из рачуна под тач. 1, 2 и 3 § 90.

§ 242

Уговори и погодбе, које су пре ступања на снагу овог закона биле закључене по тада важећим законским наређењима, остају на снази, а од дана ступања на снагу овог закона важе и за њих наређења овог закона.

§ 243

Ступањем на снагу овог закона престаје важити закон о државном рачуноводству од 6 марта 1910 год. са свима изменама и допунама као и сва остала законска наређења, одредбе и прописи, који су у супротности са овим законом.

§ 244

Ближа упуства као и опште прописе за правилно извршење овога закона прописаће Министар финансија.

§ 245

Буџет за 1936/37 годину има се извршити по наређењима овога закона.

§ 246

(¹) Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише и кад се обнародује у „Службеним новинама“, а обавезну снагу добија 1 априла 1936 године.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покорављају.

15 јула 1934 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Д-р Мил. Р. Ђорђевић с. р.

Видео и ставио државни печат
Чувар државног печата,

Министар правде,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Претседник Министарског савета,
Ник. Т. Узуновић с. р.

(Следују потписи осталих г. г. министара)

МИ
АЛЕКСАНДАР I

по милости Божјој и вољи Народној
КРАЉ ЈУГОСЛАВИЈЕ

Објављујемо свима и свакоме, да су:

НАРОДНА СКУПШТИНА КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
сазвана Указом од 19 октобра 1933 године у редован сазив за 20 октобар 1933 године, на своме XLIX редовном састанку, одржаном 7 јула 1934 године у Београду, и

СЕНАТ КРАЉЕВИНЕ ЈУГОСЛАВИЈЕ,
сазван Указом од 19 октобра 1933 године у редован сазив за 20 октобар 1933 год., на своме XXVII редовном састанку, одржаном 12 јула 1934 године у Београду, решили и да смо Ми потврдили и проглашујемо:

З А К О Н

ДРЖАВНОМ ПРАВОБРАНИОШТВУ

који гласи:

I ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

§ 1

Државно правобраниоштво, као орган Министра финансија, има задатак да штити имовно-правне интересе Државе.

§ 2

У Министарству финансија установљава се Врховно државно правобраниоштво, које стоји на челу Државног правобраниоштва.

У седишту сваког Апелационог суда постоје државна правобраниоштва са територијалном надлежношћу ових судова

§ 3

Државно правобраниоштво заступа Државу пред судовима и осталим властима, као и према свима лицима, осим ако није нарочитим законима другачије наређено.

§ 4

Државно правобраниоштво даје, на захтев државних власти, правна мишљења по свима важнијим питањима.

Кад правна мишљења траже власти, које имају своје правне референте, дужне су уз захтев доставити и мишљење својих референата.

§ 5

Све уговоре, које Држава закључује, а чија вредност прелази 100.000.— динара, дужне су власти пре коначног закључења доставити Државном правобраниоштву на правно мишљење и примедбу.

Ако је вредност непроцењива или прелази 1.000.000.— динара уговори се достављају Врховном државном правобраниоштву.

Од овога се изузимају уговори, који се одобравају законом.

§ 6

Државно правобраниоштво ради и све послове, који су му појединим законима стављени у надлежност, као и оне послове, које му буде Министар финансија наредбом ставио у дужност.

§ 7

Одредба § 5 важи и за правна лица и установе, чије имовно-правне интересе заступа Државно правобраниоштво по нарочитим законима.

II ПОСТУПАК

§ 8

Врховни државни правобранилац и Државни правобранилац заступају по овом закону, без нарочитог пуномоћства.

§ 9

Врховни државни правобранилац и Државни правобранилац овлашћени су да заступање повере и чиновницима правобраниоштва, као и судским чиновницима, па и у оним случајевима, где закони траже да странку може заступати само адвокат. Према потреби и природи посла могу поверити заступање и чиновницима других струка.

§ 10

У надлештвима где постоје шефови правних отсека или правни референти, и ови су овлашћени да могу Државу заступати у споровима, који долазе у надлежност среских судова.

§ 11

Врховни државни правобранилац у случају потребе може поверити заступање и Државном правобраниоцу који не би био територијално надлежан по § 2.

§ 12

Државни правобранилац заступа Државу и пред судовима и другим властима страних држава, уколико је то могуће по законима тих држава.

Ако је потребно у место Врховног државног правобраниоца или Државног правобраниоца од-

редити друго лице пред страним судовима и властима, министар који ово буде захтевао има предложити лице за заступање. Пошто о томе да мишљење Врховни државни правобранилац, Министарски Савет доноси коначну одлуку, а Министар финансија одређеном лицу издаје потребно пуномоћство.

Лице, које се горњег заступања прими, за време трајања добивеног пуномоћства, не може водити спорове против Државе за рачун другог.

§ 13

Кад правна лица и установе, чије имовно-правне интересе заступа Државно правобраниоштво по нарочитим законима, воде спор са Државом или међу собом, не може их у тим споровима заступати Државни правобранилац.

§ 14

Ако се неспорним путем не могу заштитити државни интереси, Државно правобраниоштво је дужно повести спор.

Ако Државни правобранилац ипак нађе да вођењу спора нема места, доставиће предмет са обрзложеним мишљењем Врховном државном правобраниоцу на одлуку. Ако је вредност спора до 1.000.— динара, одлуку о невођењу спора доноси сам Државни правобранилац.

§ 15

Само Државно правобраниоштво може за Државу подизати тужбе и на тужбе против Државе давати одговоре, уколико овим законом није друкчије одређено.

§ 16

Досадашњи прописи појединих закона, по којима су поједина надлештва и установе могли во-

дити спорове у име Државе, остају и даље на снази.

§ 17

Све судске одлуке по предметима, који спадају у надлежност Државног правобраниоштва, морају се доставити Државном правобраниоштву; у противном не могу произвести правно дејство.

§ 18

Све власти дужне су тужбе и друга акта, поднета против Државе и установа, које Државно правобраниоштво заступа, а која су им погрешно упућена, без одлагања доставити надлежном Државном правобраниоштву.

§ 19

Државни правобранилац може признати и равнати се у име Државе до 1000.— динара; ако је вредност спора до 30.000.— динара по одобрењу Врховног државног правобраниоца, а преко ове суме до 1.000.000.— динара по одобрењу Министра финансија, а за веће износе по одобрењу Министарског савета.

Признања и поравнања без ових одобрења не могу произвести према Држави правно дејство.

§ 20

Против пресуда, решења и одлука, изречених на штету Државе, дужно је Државно правобраниоштво употребити правна средства.

Ако је вредност спора до 1.000.— динара, Државни правобранилац може одустати од употребе правног сретства. У споровима до 30.000.— динара за неупотребу правног сретства потребно је одобрење Врховног државног правобраниоца. У споровима до 1.000.000.— динара потребно је одобрење Министра финансија, а преко ове суме и сагласност Министарског савета.

§ 21

Државна правобраништва дужна су извештавати Врховно државно правобраништво о сваком спору непроцењивом или у вредности преко 100.000.— динара.

§ 22

Државно правобраништво самостално и непосредно општи са свима властима.

Све државне власти дужне су Државном правобраништву указивати правну помоћ, кад је у службеним пословима затражи, и достављати му тражена акта, ако зато не постоје какве законске сметње.

За сваку неуредност власти одговараће чиновник, чијом је кривицом неуредност наступила, не само дисциплински већ и за накнаду штете, која би отуда произашла за Државу.

§ 23

Поред Државног правобраништва и власти, које су нарочитим законима овлашћене да траже обезбеђења за Државу, дужне су и овлашћене и друге власти у случају потребе тражити ова обезбеђења, а решење о томе суд је дужан доставити и Државном правобраништву.

§ 24

Спорове са Државом могу судити само редовни државни судови.

§ 25

Сукобе надлежности као и остала спорна питања између појединих државних правобраништава расправља Врховно државно правобраништво.

§ 26

Државно правобраништво дужно је предузети без одлагања све што је потребно да се правноснажне одлуке одмах изврше.

§ 27

Ако Државно правобраништво прими за Државу новац или друге вредности, дужно их је најдаље у року од три дана по пријему предати надлежној државној каси.

§ 28

Поверилац коме је правноснажном судском одлуком досуђена новчана тражбина од Државе, дужан је упутити надлежном Државном правобраништву молбу ради исплате.

Ако у року од два месеца од предате молбе поверилац не буде обавештен о издатом налогу за исплату, или ако у року од четрнајест дана од дана обавештења, да је налог издат, исплата не буде извршена, може тражити извршење код суда.

§ 29

Ради наплате новчаних потраживања од Државе не могу се узети у извршење непокретности и покретности које су непосредно намењене јавној служби, саобраћају и земаљској одбрани, новац у државним касама, предмети државног монопола, као ни примања Државе по јавноправном основу, као што су порези, таксе, трошарина, царина и друго.

§ 30

Ако би се показало, да због немаштине дужника није могуће ни извршењем наплатити новчане тражбине досуђене Држави, Државно правобраништво може образложеном одлуком одустати од тражења наплате. Ако је сума досуђених тражбина

већа од 1.000.— динара мора за то имати одобрење Врховног државног правобраниоштва.

§ 31

Реферати и мишљења, која представљају унутрашњи рад администрације, не смеју се саопштати нити давати у препису приватним лицима. Остала акта обавештајне и доказне природе намењена Државном правобраниоштву не могу се приватним лицима саопштати и давати у препису без одобрења Државног правобраниоштва.

§ 32

Ближе одредбе о раду Државног правобраниоштва по овоме закону прописује Министар финансија.

III СТАЛНИ ПРАВНИЧКИ ОДБОР

§ 33

При Врховном државном правобраниоштву постоји Стални правнички одбор, који на захтев Министра финансија даје саветодавна мишљења по предметима, који му буду на мишљење упућени.

§ 34

Стални правнички одбор састоји се из девет чланова, од којих се осам постављају указом на предлог Министра финансија на две године од судија редовних и управних судова, државних саветника, чланова Главне контроле, професора правних факултета и адвоката. Као девети члан Сталног правничког одбора улази Врховни државни правобранилац односно његов заменик.

§ 35

У Сталном правничком одбору претседава и свима његовим пословима руководи најстарији члан по рангу од постављених.

За пуноважну седницу потребно је присуство више од половине чланова.

§ 36

Стални правнички одбор се састаје на позив Врховног државног правобраниоца односно његовог заменика.

§ 37

Ако су Сталном правничком одбору потребна стручна лица ради објашњења, позваће се на заказану седницу.

§ 38

Стални правнички одбор даје своје мишљење написмено, образложено и поткрепљено законским прописима.

Мишљења Сталног правничког одбора не могу се издавати у препису приватним лицима.

Мишљења Сталног правничког одбора уписиваће се у нарочиту књигу у целини по реду доношења.

§ 39

Чланови Сталног правничког одбора и стручна лица, која буду позивана, имаће награду коју одреди Министар финансија.

IV ОСОБЉЕ

§ 40

На челу Врховног државног правобраниоштва стоји Врховни државни правобранилац, који је непосредно подређен Министру финансија.

Врховни државни правобранилац води надзор над целокупним радом државних правобраниоштава. У његову надлежност спадају и послови око службених односа свих чиновника и осталих службеника државних правобраниоштава.

Врховни државни правобранилац може за Министра финансија доносити одлуке и решења из његове надлежности уколико га он за то овласти.

§ 41

У Врховном државном правобраниоштву установљава се звање заменика Врховног државног правобраниоца.

Заменик Врховног државног правобраниоца врши дужност Врховног државног правобраниоца кад је овај спречен и отправља све послове, које му Врховни државни правобранилац буде ставио у дужност.

§ 42

На челу државних правобраниоштава стоје државни правобраниоци, који су непосредно подређени Врховном државном правобраниоцу.

Државни правобраниоци управљају пословима државног правобраниоштва и врше непосредан службени надзор над особљем.

У случају спречености државног правобраниоца његову дужност врши по рангу најстарији чиновник.

§ 43

У Врховном државном правобраниоштву и у државним правобраниоштвима постоје и ова чиновничка звања: виши саветник, саветник, виши секретар, секретар, пристав, приправник, главни архивар, архивар и архивски чиновник.

Поред чиновника постоји потребан број званичника, служитеља и дневничара.

§ 44

Врховни државни правобранилац мора поред услова из Закона о чиновницима испуњавати и услове који се траже за судију Касационог суда, по Закону о судијама, или да је провео пет година у звању заменика Врховног државног правобраниоца или Државног правобраниоца.

§ 45

Заменик Врховног државног правобраниоца и Државни правобранилац, поред услова из Закона о чиновницима морају испуњавати услове који се траже за судију Апелационог суда по Закону о судијама, или да су провели три године у звању вишег саветника или саветника Државног правобраниоштва.

§ 46

Виши саветник, саветник, виши секретар, секретар и пристав морају имати свршени правни факултет и положени судијски или адвокатски испит.

Приправник мора имати свршени правни факултет.

§ 47

Остало особље правобраниоштва мора испуњавати услове, који се за одговарајућа звања траже по Закону о чиновницима.

§ 48

Звање Врховног државног правобраниоца распоређује се у II — групу 2 и 1 степена, а звање заменика Врховног државног правобраниоца у III — групу 2 и 1 степена.

Остала чиновничка звања распоређена су Законом о чиновницима.

§ 49

За чиновнике и остале службенике Државног правобраниоштва важе одредбе Закона о чиновницима уколико овим законом није друкчије предвиђено.

§ 50

Време проведено у служби Државног правобраниоштва рачуна се као време проведено у суду.

Приправничка служба у Државном правобраниоштву рачуна се за полагање судијског и адвокатског испита и за стицање положаја судије као и служба у суду.

§ 51

Врховни државни правобранилац, заменик Врховног државног правобраниоца и Државни правобранилац бирају се конкурсом, с тим да при једнаким погодбама имају првенство активни правобранилачки чиновници.

V ПРЕЛАЗНА НАРЕЂЕЊА

§ 52

Кад овај закон ступи у живот сви чиновници и остали службеници Државног правобраниоштва остају на положајима, на којима су се затекли, и даље напредују по прописима Закона о чиновницима и овога закона.

§ 53

До установљења Државног правобраниоштва на територији Скопљанског апелационог суда, полове тога правобраниоштва отправљаће Државно правобраниоштво у Београду.

§ 54

Кад овај закон ступи на снагу престају важити сви закони, уредбе, службена упутства и остали прописи, који су до сада важили за Државна правобраниоштва, као и остали законски прописи противни овом закону.

§ 55

Овај закон ступа у живот кад га Краљ потпише, а добија обавезну снагу после 90 дана од обнародовања у „Службеним новинама”.

Препоручујемо Нашем Министру правде да овај Закон обнародује, свима Нашим Министрима да се о извршењу његовом старају, властима заповедамо да по њему поступају, а свима и свакоме да му се покоравају.

15 јула 1934 године
у Београду

АЛЕКСАНДАР с. р.

Министар финансија,
Д-р Мил. Р. Ђорђевић с. р.

Видео и ставио државни печат
Чувар државног печата,
Министар правде,
Бож. Ж. Максимовић, с. р.

Претседник Министарског савета,
Ник. Т. Узуновић с. р.
(Следују потписи осталих г.г. министара).

САДРЖАЈ

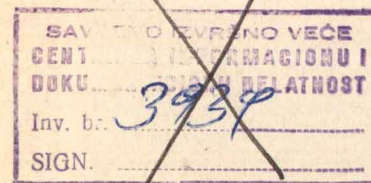
ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ РАЧУНОВОДСТВУ

	Страна
Уводна наређења	3
Глава I — О државном буџету	
1 Основне одредбе	5
2 Израда државног буџета	11
3 Извршење државног буџета	17
Глава II — О рачуноводственој и благајничкој служби	
1 Основне одредбе	27
2 О буџетском и ванбуџетском пословању	28
3 О пословању по текућим рачунима	31
4 О пословању депозитима	32
5 О вођењу података о државној имовини	33
6 О полагању рачуна целокупног државног газдинства	34
7 О вршењу помоћне службе за наредбодавце Благајничка служба	37 38
Глава III — О уговорима	42
Услови	45
Јемство (кауција)	47
Јавно надметање	49
Непосредна погодба	58
Уговори путем писмених понуда	64
Заједничке одредбе	66
Глава IV — О државним привредним предузећима и установама	78
Глава V — О државној имовини	87
Глава VI — О надзору и контроли	99
Прелазна и завршна наређења	102

САДРЖАЈ

ЗАКОНА О ДРЖАВНОМ ПРАВОБРАНИОШТВУ

	Страна
I Опште одредбе	105
II Поступак	107
III Стални правнички одбор	112
IV Особље	113
V Прелазна наређења	116

Чл. 6. д.
35986